

Vsi nemški protinapadi so čisto brez uspeha.

ANGLEŽI SO S POMOČJO AVSTRALSKIH ČET IMELI VELIK USPEH PRI POZIERESU. — HUDI BOJI SE VRŠE NA FRONTI MED POZIERESOM IN GUILLEMONTOM. — BOJI PRI LONGUEVALU. — ANGLEŽI POROČAJO O VELIKANSKIH NEMŠKIH IZGUBAH, NEMCI PA O ANGLEŠKIH. — NA ZAHODNI FRONTI SO ANGLEŽI IN FRANCOZI VJELI ŽE 26 TISOČ NEMŠKIH VOJAKOV.

London, Anglija, 23. julija. — Četrty teden velike zavezniške ofenzive se je pričel v popolno zadovoljstvo zaveznikov in pričakovati je v najkrajšem času zelo važnih — mogoče odločilnih — dogodkov.

V soboto, pred polnočjo, so pričeli Angleži s ponovnim napadanjem na celi črti od Pozieresa pa do Guillemonta. Te napade so angleške čete vprizorile takoj, ko so bili odbiti vsi nemški protinapadi.

Domneva se, da so se zadnja dva dni vršili najhujši boji, kar se jih je vršilo na zahodni fronti tekom cele vojne. Nemci se bore z vsemi silami.

Angleški vojni urad je ob dveh popoldne izdal sledeče poročilo:

— Vroči boji so se danes ponovili na celi nemški fronti od Pozieresa do Guillemonta.

V okolici Pozieresa so avstralske čete s tako silo napadle nemške pozicije, da so jih morali Nemci kmalu po pričetku bojev zapustiti.

Pred vasjo se zdaj vrše hudi boji, kajti Nemci — kot izgleda — so najbrže sklenili vas za vsako ceno nazaj vzeti. Sovražnik se v bojih poslužuje zadnji čas največ strojnih pušk, s katerimi ima primeroma tudi jako velike uspehe.

Ko se poroča iz glavnega stanu, se na ostalih delih fronte vrše hudi boji, vendar o kaki izpremembi položaja ni omenjeno.

Ob osmih zvečer je bilo izdano drugo poročilo, v katerem vojni urad omenja, da so bili Angleži zavzeli celo vas Longueval, kajti Nemci so jo imeli dozdaj še en del v rokah, toda pozneje so nemške čete vprizorile hud protinapad in dotične postojanke zopet nazaj vzele.

Potem se v dotičnem poročilu tudi naznanja, da so angleške čete pri Pozieresu vjele več nemških vojakov in da se še na celi črti med Pozieresom in Guillemontom vrše grozoviti boji.

Neko pozneje došlo Reuterjevo poročilo se pa glasi: — Po dolgem bombardiranju so angleške in avstralske čete pričele danes ponoči napadati na črti med Pozieresom in Guillemontom. Kljub hudemu in odpornemu sovražnemu zoperstavljanju so avstralske čete prodrle do Pozieresa. Glasom poročil z bojnega polja so imele zavezniške čete le malenkostne izgube, ako se jih primerja z nemškimi.

Zahodno od Pozieresa so imeli Angleži velike uspehe. Na desni strani od omenjene vasi so uničili vse nemške žične naprave in precej napredovali, toda pozneje so morali svoje prodiranje prekiniti, ker so poslali nanje Nemci hud ogenj iz strojnih pušk.

Pri Guillemontu so angleške čete nekoliko napredovale, toda o kakem posebnem uspehu se ne more poročati, ker so jih tudi tu vstavili nemški oddelki s strojnimi puškami.

Vendar položaj je za angleške čete zelo ugoden, zlasti pri Pozieresu, kjer so zdaj — kot je že gori omenjeno — avstralske čete.

Pariz, Francija, 23. julija. — Francoski vojni urad poroča, da so francoske čete na svojih dobroutrjenih postojankah uspešno odbile vse nemške protinapade.

Artillerijski boji se glasom poročila nadaljujejo. Pred Verdunom se je vršilo bombardiranje in je bilo tudi več bojev z granatami.

Vsi nemški napadi so se ponesrečili in jim povzročili ozgornje izgube.

Berlin, Nemčija, 23. julija. — Nemški vojni urad pravi v svojem poročilu, da so angleške izgube velikanske.

Poročilo se glasi: — Južno od Guillemonta so naše čete preprečile, da ni mogla sovražna armada napredovati.

Pred Verdunom smo imeli nekaj uspehov.

Med morjem in Anere se vrše grozoviti artillerijski boji in med Guillemontom in Thiepvalom je prišlo do hudih infanterijskih bitk. Angleži napadajo z vsemi silami in se ne ozirajo na izgube, ki jih jim zadaja naše orožje.

Na južnem delu Somme smo vprizorili več zelo hudih napadov na francoske postojanke, v katerih smo vjeli precej sovražnih vojakov.

London, Anglija, 23. julija. — Glasom števil, ki jih je izdal angleški vojni urad, so zavezniške čete od 1. julija naprej vjele na zahodni fronti 26,000 nemških vojakov. Dalje je bilo zaplenjenih 140 topov in na stotine strojnih pušk.

Avstrija.

Mnenje angleškega diplomata. — Avstrija mora prekiniti z Nemčijo vse zveze. — Načrti zaveznikov.

London, Anglija, 22. julija. — "New Statesman" je priobčil članek, katerega je napisal H. H. Johnson, uradnik angleškega kolonijanskega ministrstva.

Članek obsega med drugim tudi sledeče točke:

— Mi vsi prav dobro vemo, da je Prusija hipnotizirala Avstrijo in jo pognala v vojno. Vsled tega bomo v slučaju zmage z Avstrijo prav milo postopali. Ako spozna svojo zmoto, ter prekine z Nemčijo vse zveze, ne bo razdeljena, ampak bo po vojni zopet prva moč Srednje Evrope. Storit mora sledeče: — Odpovedati se mora Prusom, južnonemške dežele mora spraviti na svojo stran ter skleniti z zavezniki separaten mir.

V tem slučaju bi bili naši pogoji zelo lahki. Italijani in Rumuni bi sicer dobili nekaj njenega ozemlja, toda bi ne bilo zanjo posebna škoda, ker bi dobila v zameno ravno toliko nemškega ozemlja, kot bi izgubila slovenskega.

Poljska mora postati samostojna. Njena naloga bo, Prusijo kolikor mogoče oslabil.

Avstrija ve, kaj ima storiti. — Zavezniški so pripravljni smatrati jo za svojo prijateljico, ako prekine vse zveze s Prusijo.

Amerikanec je padel v boju za Francijo.

Pariz, Francija, 23. julija. — Alan Seeger, član francoske tuje legije, je bil pred par dnevi ubit v bojih v dolini Somme, kjer se je nahajal s francosko armado.

On je bil eden prvih Amerikancev, ki so se priključili za francosko vojno službo.

Pred par leti je graduiral na Harvard univerzi, nakar je šel takoj v Francijo.

Ko je izbruhnila vojna, se je pa vpisal v tujo legijo.

Povičanje plač železotovarjem.

Lawrence, Mass., 23. julija. — Okoli sto železotovarjev je zahtevalo v tem mestu od vodstev svojih tovarn, da jim priboljšajo plače.

Njihovim zahtevam so ugodili, ker sicer bi bili zastavkali. — Dozdaj so imeli plače \$21 na teden; odzdaj naprej bodo imeli pa \$22.50.

Nikolajevič in Turki.

London, Anglija, 23. julija. — V Azijski Turčiji so imele ruske čete velike uspehe, kot se poroča s Petrograda.

Rusi so zavzeli mesto Kelkid-Ciftlik, ki leži nekako v sredi na črti med Baibruton in Erzinge-nom.

Rusko in turško poročilo se glasi, da se vrše zelo krvavi boji.

DENAR SE LAHKO ODPOLJE V STARO DOMOVINO TUDI PO BREŽIČNEM BREZJOVAJU.

Naslov velja: vsaka buda 65 centov; zaradi natančnosti treba upoštevati tudi hišne vilke in zadnjo pošto, ako se nahaja v kraju.

To svoto je dodatno temu kurzu; manj od 50 krona bomo poslali in ne več kakor 100 K.

Brezplačne pošiljke so vse v Nemčijo, od tam se pošiljejo denarne nakaznice po vseh drugih krajih.

Natančno smo poizvedeli, da take pošiljke dosežejo Ameriko hitro za sedanjim razmerjem in mogoče dobiti odgovor, da je bil denar izplačan v zvezi z go di se pa kaj lahko, kaj se traja tudi dalj časa, ako se napravijo napake pri pošiljanju brezjoval; denarja se ne more izgubiti, pač pa je mogoče saksnitev, ako se urine kje kaka napaka.

Kdor želi poslati na ta način denar v staro domovino, mora natančno napisati naslov in dati: pošlje naj se po brezplačnem brezjoval.

FRANK SAKSER,
22 Cortlandt St., New York, N. Y.

"Črna lista".

Postopanje Anglije napram ameriškim trdkam je povzročilo ameriški trgovini veliko škodo.

Anglija s svojo "črno listo", ki ima glavni namen škodovati nemški trgovini, zelo ogroža ameriško trgovino; ne samo trgovino onih trdk in posameznikov, ki so že naznanjeni, da jih ima angleška vlada na "listi", temveč tudi drugih podjetij.

Nek ameriški eksporter je večeraj izjavil, da postopanje angleške vlade tako zelo škoduje ameriški trgovini, da ne more nobena ameriška trdka prej delati kupčije s katerokoli, bodisi tudi z nevtralnno državo, da dobi potom angleškega poslanstva v Washingtonu od angleške vlade tozadevno "zagotovilo".

V Bostonu je neka trdka, ki je dobila od Švedske za \$2,500,000 naročila, toda parobrodne družbe niso hotele blaga sprejeti, ker ni imela od angleške vlade zagotovila, da bo šlo blago neovirano naprej, kajti sicer je mogoče, da bi angleške blokadne oblasti pridržale blago v Kirkwallu.

Člani dotične trdkve so popolni Amerikanci; v Ameriki so bili rojeni z njihovih dedje.

Vlada Združenih držav bo tozadevno vkrenila potrebne korake v najkrajšem času, vendar kako in kaj dozdaj še ni znano.

Italijani.

Italijanski vojni urad poroča, da so imeli laški vojaki v zadnjih bojih precejšnje uspehe.

Rim, Italija, 23. julija. — Italijanske čete nadaljujejo s svojim pritiskanjem na avstrijske postojanke na južnotirolski fronti.

Poročilo, ki ga je izdal italijanski vojni urad, se glasi:

V Lagarina dolini se je vršilo več artilerijskih bojev. Sovražne baterije so obstreljevale Avio; poškodovala so neko vojaško bolnico.

Naša težka artilerija je pa ponovila hude napade na postojanke pri Rivi, Nago in Rovereto.

V Posina dolini in na Sette Comuni planoti smo z našo infanterijo vprizorili več hudih napadov in napredovali do vznožja Monte Zebio. V teh bojih smo vjeli preko sto avstrijskih vojakov.

V Dolomites smo osvojili več močnih pozicij na Monte Cavallaza in Monte Colbricon, kjer smo vjeli tudi 142 sovražnih vojakov, med njimi tudi tri častnike.

Berlin, Nemčija, 23. julija. — Dunajski vojni urad je izdal sledeče poročilo, tikajoče se bojev na avstrijsko-italijanski fronti:

Na italijanski fronti, namreč v Južni Tirolski, je bilo več zelo hudih bojev, zlasti artilerija je bila aktivna.

Blizu Pantvoglio smo odbili en italijanski napad.

Žrtve ameriškega dela.

Harrisburg, Pa., 23. julija. — Delavski komišner Jackson je danes izjavil, da je delo v različnih tovarnah v Pennsylvaniji zelo smrtonosno. Tekom prvih 152 dni letošnjega leta je bilo ubitih 954 delavcev, ranjenih je bilo pa 100,287.

Neunjski izdelovalci cigar stavkajo.

Detroit, Mich., 23. julija. — V sedemnajstih cigarinih izdelovalnicah je zastavkalo nad 7000 delavcev in delavk, ki zahtevajo, da se jim priboljša plače in izboljša tudi v drugih ozirih delavske razmere.

V Franciji rabijo šolske otroke za delo na polju.

Pariz, Francija, 23. julija. — Francoska vlada je izdala na šolske otroke poziv, da naj tekom počitnic ne postopajo, temveč, da naj kolikor morejo pomagajo starišem pri delu na polju.

KADAR GRE ZA OBSTOJ NARODA, JINORENAŽTEV NE VELIKA!

"Deutschland".

Kakšne govorice nastanejo lahko v pasjih dneh. — 10,000,000 dolarjev. — Optična prevara.

Baltimore, Md., 23. julija. — Glede podmorske čolne "Deutschland" so se pojavile zadnji čas vsakovrstne govorice.

Nekateri pravijo, da je podmorski čoln "Deutschland" pravzaprav že odplul in da se je pojavil na njegovem mestu podmorski čoln "Bremen".

Drugi zopet govorijo, da je "Deutschland" le optična prevara. Pravi podmorski čoln je že odplul, na njegovem mestu so pa pustili Nemci iz lesa napravljeno zgradbo, ki je čisto podobna podmorskemu čolnu.

Veliko je tudi takih, ki zatrjujejo, da ima "Deutschland" v svojih shrambah onih \$10,000,000, katere je hotel pred začetkom vojne odpeljati v Nemčijo parnik "Kronprinzessin Cecilie". V zabojih, ki nosijo napis "nikelj", je baje samo zlato.

(Človek, v katerem se je porodila ta ideja, je gotovo pozabil, da je bil omenjeni denar pripravljen pravzaprav za Anglijo).

Na obrežju je vsepolno detektivov, ki neprestano stražijo podmorski čoln ter pazijo na vsako malenkost.

Bomba v San Franciscu je ubila 7 oseb.

San Francisco, Cal., 23. julija. — Včeraj se je vršila na ulicah v tem mestu velika "preparedness" parada. Ko so se pričeli sprejati razvijati je med Sturat in Market ulicama eksplodirala neka bomba in ubila sedem oseb.

Kdo je ta zločin povzročil, se še ni moglo dognati. Aretirali so sicer nekega Johnsona, toda dokazati mu ne morejo ničesar.

Med občinstvom je nastalo veliko razburjenje in strah, vsled česar tudi parada ni tako bila veličastna kot bi bila sicer.

Dva angleška parnika potopljena.

London, Anglija, 23. julija. — Lloydova agencija poroča, da sta se potopila dva angleška parnika — "Longewin" in "Knutsford". Moštva sta se rešila.

Pozor pošiljatelj denarja!

Vsled negotovega dostavljanja pošte, ki je namenjena iz Amerike v Avstrijo in Nemčijo ter narobe sprejemamo denarne pošiljke do preklica le po pogojem, DA SE VSELE VOJNE IZPLAČAJE MOGOČE Z ZAMUDO. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, ampak nastati zamorejo le zamude. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljavo toliko časa, da se izplača na določeni naslov. Istotako nam jamčijo zanesljive ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

Gene:			
K	\$	K	\$
5....	.90	120....	16.80
10....	1.60	130....	18.20
15....	2.30	140....	19.60
20....	3.00	150....	21.00
25....	3.70	160....	22.40
30....	4.40	170....	23.80
35....	5.10	180....	25.20
40....	5.80	190....	26.60
45....	6.50	200....	28.00
50....	7.20	250....	35.00
55....	7.90	300....	42.00
60....	8.60	350....	49.00
65....	9.30	400....	56.00
70....	10.00	450....	63.00
75....	10.70	500....	70.00
80....	11.40	600....	84.00
85....	12.10	700....	98.00
90....	12.80	800....	112.00
95....	13.50	900....	126.00
100....	14.20	1000....	140.00
110....	15.90		

Ker se zdaj cene denarja skoraj vsak dan menjajo, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi nakazovali po njih. — Včasih se bo zgodilo, da dobi naslovnik kaj več, včasih pa tudi kaj manj. List doše na zapad ponašati pri doli kameje in med tem, ko dobi naslovnik list v roke, se pri nas cene morda že večkrat spremenijo.

TVRDKA FRANK SAKSER,
22 Cortlandt St., New York, N. Y.

Zelo vroča borba na celi črti med Rigo in Bukovino.

NEMCI POROČAJO, DA SE RUSOM NI POSREČILO PREKORACITI REKE STYR. — AVSTRIJCI SO BILI PRISILJENI ZAPUSTITI MAGURA VIŠINO. — RUSKO POROČILO SE GLASI, DA SO ODBILI RUSI VSE NEMŠKE PROTINAPADE. — AVSTRIJA JE BAJE POSLALA NA RUSKO FRONTO ŠE STOTISOČ MOŽ. — 400,000 REZERVISTOV. — RUSKO-ANGLEŠKA POROČILA. — SAZONOV ODPSTOPIL.

Petrograd, Rusija, 23. julija. — Generalni štab je izdal sledeče poročilo o položaju na fronti pri Dvini:

— Ob Dvini, severovzhodno od Smorgona, so poskušali Nemci osvojiti one postojanke, katere so pred par dnevi izgubili. Vprizorili so več vročih napadov, kateri pa niso uspeli. Ko so slednji izprevideli, da ne morejo ničesar opraviti, so se umaknili.

Tudi ob Stohodu v Volinji se je vršila vroča bitka, v kateri smo bili mi zmagovalci.

Sovražnik ima na celi fronti zelo velike izgube.

Ob cesti, ki vodi iz Delatina proti Marmaroškem Sigtetu (Ogrsko), smo vjeli pet častnikov in preko 3,400 mož ter zaplenili precej vojnega materiala.

Ob dolenjem teku reke Dvine se je razvila velika bitka, ki še ne bo tako kmalo končana. Rusi so si priborili na par mestih več lepih uspehov.

Armadi generala Ermolia in Bothmera sta obkoljeni, Rusi nameravajo vdreti v severovzhodni del Galicije.

Milan, Italija, 23. julija. — Iz zanesljivega vira se je doznalo, da je meja med Avstrijo in Švico zaprta. Skoraj vsi avstrijski vlaki prevažajo samo vojaštvo.

Z italijanske in srbske fronte so odšla v Galicijo velika ojačenja. Zdaj je na poti 100,000 vojakov, ki so se udeležili okupacije Srbije.

Avstrija namerava v kratkem nabrati še 400,000 rezervistov ter je prepričana, da bo s temi močmi prav lahko zavstavila rusko ofenzivno prodiranje.

Petrograd, Rusija, 23. julija. — Danes je odstopil ruski zunanji minister Sergij Sazonov. Njegov portfej bo začasno prevzel ministrski predsednik Boris Vladimirovič.

Zakaj je odstopil, se dozdaj še ni moglo dognati.

London, Anglija, 23. julija. — Nek tukajšnji časopis je dobil od petrogradskega dopisnika sledeče poročilo:

— Čete generala Brusilova prodirajo južnozahodno od Lutska. Mesto Brod bo v najkrajšem času padlo. Ruski kozaki zasledujejo avstrijske in nemške čete, ki se umikajo preko Lipe in Styra.

Sovražnik se v divjem begu umika. Ob prelazu Jablonica se je vnela vroča bitka. Ako bodo Rusi v njej zmagovalci, jim je pot v Ogrsko nižno prosta.

Armada generala Hindenburga nudi le malo odpora. Čete generala Kuropatkina zmagujejo na vsej fronti južno od Rige.

Petrograd, Rusija, 23. julija. — Zadnje oficijelno poročilo ruskega generalnega štaba se glasi:

— Na levem krilu naših postojank pri Rigi se boji nadaljujejo. Severozahodno od Smorgona se nam je po vročih spopadih posrečilo zavzeti nekaj važnih sovražniških pozicij.

Južno od Lipe so sovražnik v divjem begu umika. Zasedli smo mesto Berestezek, zdaj pa prodiramo proti jugu.

Včeraj in predvčeranjem so vjele čete generala Saharova 300 častnikov in preko 12,000 vojakov. V enem tednu smo vjeli na tej fronti 26,000 vojakov. Zaplenili smo nekaj topov in veliko vojnega materiala.

Med jetniki se nahaja tudi nek general in nek polkovnik.

Dunaj, Avstrija, 23. julija. — Avstrijski generalni štab poroča:

— Juzozahodno od Tartarova smo bili prisiljeni zapustiti Maguro višino. Umaknili smo se proti Karpatom. V splošnem je položaj neizpremenjen.

Ruski oddelki so zadnje dni večkrat poskušali prekoraciti reko Styr, kar se jim pa ni posrečilo.

Dunaj, Avstrija, 23. julija. — Iz glavnega stana avstrijske armade poročajo:

— V južnem delu Bukovine smo odbili pri gori Capul vse sovražniške napade. Pri Bačaču smo razkropili nek močan ruski oddelek.

V Voliniji in ob galski meji prav dobro napredujemo. Kljub temu, da dobivajo Rusi neprestano nova ojačenja, ne morejo ničesar doseči.

Ob fronti generala Linsingena se ni ničesar posebnega pripetilo. Ruska poročila, da se je posrečilo zavzeti ruskim četam nekaj karpatskih prelazov, so neresnična.

Naša straža v Karpatih stoji trdno in bo vstrajala do konca. Prelazi so tako zastraženi, da jih absolutno ni mogoče zavzeti.

V zadnjih bojih smo se dodobra prepričali, da je začelo sovražniku zmanjkovati vojnega materiala.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and Published by the
SLOVENIC PUBLISHING CO.
(a corporation.)
FRANK SAKHER, President,
LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation
and addresses of above officers:
23 Cortlandt Street, Borough of Man-
hattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list za Ameriko in
Canada \$3.00
pol leta 1.50
pol leta na mesto New York 4.00
pol leta na mesto New York 2.00
Evropa na vsa leta 4.50
pol leta 2.50
četrt leta 1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan
izvenredno nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Published every day except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$3.00.
Advertisement on agreement.

Dopis brez podpisa in osebnosti ni
prihajajo.

Dopis kaj se blagoviti poljati je
Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov pro-
simo, da se nam tudi prejšnje bi-
lvališče naznači, da hitreje naj-
demo naslovnik.

Diploma in poljati narodna ta
naslov:

"GLAS NARODA"
23 Cortlandt St., New York City.

Telephone 4087 Cortlandt.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

MEMBERSHIP LABEL
SLOVENIC PUBLISHING CO.

mernejši čas, da se jih spomni-
mo z dejansko ljubeznijo in
sočutjem.

"Glas Naroda" je sprožil u-
mestno misel, da naj v tednu
od 23. do 30. julija ameriški
Slovenci pokažejo, kaj zmoro-
je, ako je treba pomagati ubo-
gemu slovenskemu narodu v
stari domovini. Ker se ni to
zgodilo iz nikakih strankar-
skih oziroma zahrbitnih name-
nov, pravi G. N., mora podpi-
rati to dobro misel vsak, ki je
po srcu Slovenec. Kdor ne mo-
re ničesar darovati, naj prigo-
varja drugim, da bodo dali.

Spoznanje, da je treba po-
magati, se je rodilo v nas vseh.
Pri nekaterih je prišlo to spo-
znanje malo prej, pri nekate-
rih malo pozneje, toda zdaj v
tem času smo vsi navdani
znjim. Vsa slovenska srca v
Ameriki so zaplamljena s pla-
menom domovinske ljubezni.
Vsi sloji ameriškega Sloven-
stva so sklenili pomagati ene-
mu največjih revežev sedanje
vojne — slovenskemu trpinu.
Prihodnji teden torej, v
dneh od 23. do 30. julija, bo-
do Slovenci križem Združenih
držav darovali in nabirali mi-
lodare za reveže v slovenski
domovini. Nabiralo se boče po
vseh slovenskih naselbinah.

Da, tudi mi povdarjamo:
Nas ameriške Slovence, ki smo
v srečnejšem položaju, kliče
sedaj sveta dolžnost, da odpremo
svoje srce in svoje roke ter prisko-
čimo domovini na pomoč.

Vsi na delo za slovenski narod!
Obvarujmo ga pred lakoto in re-
šimo ga smrti!

dalje se bo skušalo rešiti vpraša-
nje, kako bi se moglo od pomoči
bodi naših dragih tam onkraj oce-
ana ter jim saj deloma omiliti njih
žalostni položaj. Vsem tukajšnjim
društvom smo poslali prošnje, da
bi pri svojih zborovanjih volila
potrebni odbor: ta društva prosimo,
da bi se njih gospodarski odbor
blagovolil vdeležiti shoda ter
vkrenil z ostalimi odbori najbolj-
še in najpotrebnejše v korist be-
denu narodu, kateri je postal be-
den ne po lastni krivdi. Vstop na
shod je dovoljen vsakemu posa-
meniku, vsak dober nasvet v po-
moč bednim se bo vpoštevalo. Pri-
dite in pomagajte od pomoči bedi
vseh dragih, pomagajte vsaj de-
loma od pomoči srece pretresajoče-
mu položaju, v katerem je sedaj
in bo še v slabšem po končani vojni
vsi slovenski narod. Storimo
svojo dolžnost pravočasno, da bo-
mo, ko jim sila, zamogli takoj pri-
skočiti na pomoč s kako večjo de-
narno podporo in tako pokazali,
da čutimo znjimi, da jih nismo
pozabili. V upanju, da se shoda
mnogobrojno vdeležite posamezni
in vsa društva oziroma njih odbo-
ri, vas pozdravljamo. — Začasni
odbor podružnice Slovenske Lige:
H. Svetlin, predsednik; M. Je-
lene, tajnik; J. Beniger, blagaj-
nik.

Veliki slovenski sokolski zlet v Clevelandu.

SMRT SOKOLA VINKA PRISTOVA.

Cleveland, Ohio.

Živimo pač v časih velikih iz-
premenb, s katerimi se nehoti
moramo sprijazniti; včasih se upi-
ramo, a ker nismo enotni, se nam
večkrat vnesajo računi. V Clevel-
andu, kjer je največ Slovencev,
je tudi enako, a vendar tu nas je
velika gruča, zaradi tega imamo
moč storiti boljše uspehe v eni ali
drugi stvari.

Opisal sem že enkrat, da imamo
tu društvo "Jugoslovanski Sokol"
in imamo tudi o tem pisati.
Prvič v zgodovini Slovencev v
Ameriki se je vršil tu zlet, kateri
se je tudi po pravici tako imeno-
val, le žal, da nismo imeli vdelež-
nikov Slovencev iz oddaljenih
krajev. Telovadni prostor je obse-
gal 80x120 čevljev in ograjen je
bil z vrvmi; na prostoru urejeno
orodje, tudi s krogi, kar je dalo še
lepši pogled.

Ranjiki telovadni načelnik Vin-
ko Pristov je uredil slovenske te-
lovadce v tri vrste, deski, dekliški
naraščaj, nakar so imeli Čehi svo-
jo vrsto. Vročina je bila huda in
soparno ozračje nam ni napovedo-
valo posebno dobro. Od 1. do 3.
popoldne se je nabralo nad 2000
ljudi, med njimi mnogo Čehov, ki
so prišli na čški sokolski zlet iz
drugih mest.

Kot rečeno, vse je bilo lepo pri-
pravljeno. Občinstvo se je gnetlo,
a še vedno prihajalo trumoma.
Nastopil je dekliški naraščaj
pod vodstvom J. Nagodeta in za
njim dekški naraščaj pod vodstvom
A. Milaveca. Vaje so bile fine pro-
izvajane in je bil že to pravi efekt.
Solze so rosile v obeh vsakega, ki
je udarjala slovenska godba 24
mož iz Loraina koračnik "Mladi
vojaki". Odšel je naraščaj s pozni-
rišča in ne dolgo za tem nastopijo
starejši telovadci, ki so proizva-
jali proste vaje ljubljanskega pre-
povedanega zleta. To so vaje, ka-
tere zamore vršiti le dobro izurje-
no telo, to je kombinacija tako
nepricakovano prožnih telesnih
gibov, katere zamorejo biti sestav-
ljene le od mojstrov, in to je bilo
vodstvo slovenskega Sokolstva v
stari domovini. Nastop članstva
je naravnost elektriziral ljudstvo,
enako pa tudi vaje na orodju, ki
so sestajale iz veletočev, odskoki
s salte itd. Skratka, prva vrsta, ki
je štela 6 članov, je sposobna za
večje tekme; to so: Milavec, Na-
gode, Peče, Lavšin, Modic.

Dasi smo se pripravljali pol leta
na ta izlet, vendar nam ni bila
sreča mila, kajti ob pol 4. je uda-
ril dež, kakoršen nima navade iti,
vmes pa tudi toča in to v taki
množini, da smo skoro splavali;
škoda je bila ogromna in vse nade,
da si mlado društvo opomore
gumno, so izginile. Gostje Čehi,
Hrvati, Srbi, Slovaki, ki so imeli
vsaj vrste telovadcev s seboj, bi
spopolnili telovadni program do
večera, a vseeno vsi mokri so o-
stali na mestu ter se zabavali. Bil
je to zlet, katerega bomo obdržali
mi in vsi vdeležniki v sren, kajti
ugodila se je nesreča, kakoršne ni-
samo nikdar pričakovali. "Jugoslo-
vanski Sokol", ki je najvišje naj-
terti se tiče Slovenske Lige. Na

Ozdravljen

biti od mehurnega ka-
tarja, bolnih ledic, pe-
čenje urina, zgubo se-
menca, žledolnih bo-
lezni in revmatizma,
pomeni za vsakogar
pravo srečo. Ako se ho-
čete ozdraviti, od teh
kroničnih bolezni, pi-
šite za pojasnila na:

J. F. DOLENC,

P. O. Box 67, Detroit, Mich.

Ameriki, je moral prenesti najhu-
ši udarec, kakoršnega si moremo
misлити. Izgubljen je za vselej nje-
ga ustanovitelj, načelnik br. Vin-
ko Pristov.

Kdo je bil Vinko Pristov?

Pristov se je rodil dne 22. janu-
arja 1888 na Plavskem rovtu pri
Jesenicah. Bil je sin preprosti-
kmetijskih staršev; otročja leta je
živel doma, pozneje pa je živel v
Skojki Loki, bil je iz otročjih let
pri naraščaju, pozneje pa je po-
stal telovadec, na katerega je bil
lahko cel narod ponosen.

Slovensko Sokolstvo v domovini
se je pred 10—15 leti pričelo tako
rapidno razvijati, da so celo Čehi
imeli v nas najboljše tekmece iz-
med vseh slovanskih narodov; to
nas je privedlo tako daleč, da je
Slovenska Sokolska Zveza v Ljub-
ljani zamogla tekmuovati med sve-
tovnimi narodi s svojimi telovad-
ci, katerim na čelu je stal br. V.
Murnik. Dne 13. maja 1911 se je
vršila mednarodna tekma v Turin-
u v Italiji. Zopet so se vdeležili
Slovenci: Kovačič, Fux, Pristov,
Simončič, Vidmar, Smole, Thaler
in Murnik. Leta 1912 se je vršil
zopet v Pragi vsesokolski zlet in
tudi v Pragi je tekmovala sloven-
ska vrsta, kjer si je pridobil Slo-
vence Stane Vidmar prvo mesto.

Slovenci doma so se pripravljali
z vso sila na ljubljanski zlet, ki bi
triumfalno nad vse slovenske pri-
reditve do tega časa, toda krvo-
ločni kajzer in plesnivi nestvor na
Dunaju sta poglala naše brate on-
kraj oceana v bratomorni boj in
padli smo kakor daleč bomo kma-
lu videli.

Kakor vsi mi, tako je tudi Vin-
ko moral iti s trebulom za kru-
kom; za slovenska srca ni prostora
v Avstriji in tako se je po pra-
škem zletu preselil v Ameriko v
Cleveland. Bil je član društva
"Slovenski Sokol"; ker pa je o-
menjeno društvo podporno in ni
našel med članstvom tako navdu-
šenih mladih moči kot doma, je
skical dne 16. julija 1915 več o-
sebnih prijateljev ter ustanovil
novo društvo pod imenom "Jugo-
slovanski Sokol. Značaju, kot je
bil Pristov, bi se mu ni nič uprlo.
Mnogokrat je rekel: "Bratje,
vstranost! Bratje, držite!" Bil je
ponižnega, zelo vljudnega vede-
nja, sovrastva ni poznal, skratka,
bil je Sokol. Za Sokolstvo mu ni
bila nobena žrtev prevelika in pre-
pričani smo, da smo Slovenci v
Ameriki z njim izgubili najboljšo
sokolsko moč.

Nesrečna smrt.

Dne 12. julija je bila za mesto
Cleveland tropična vročina; trgo-
vine od sredah popoldne so zaprte
in Vinko, ki je bil vpeljen pri Jo-
sipu Marinčiču, urarju, je bil
prost. Kot dober plavac, je še
večkrat na jezero Erie; kot več-
krat prej, je vzel čoln in nekoga
rojaka s seboj, katerega ime se se-
daj ni znano, vendar vemo, da je
eden bil; na čolnu se je običajno
oblekel v plovno opravo, skakal
v vodo, plaval za čolnom itd.

W. E. Cook in Hamed Shleen,
ki sta imela drugi čoln kakih 300
yardov proč, sta povedala, da je
Vinko delal ročne stoji ter skakal
v vodo, dočim je drugi veslal. En-
krat pa je oni, ki je veslal, vstal,
izgubil ravnotežje ter padel v vo-
do in to prav za Vinkotom. Ko je
Pristov prišel na površje ter pla-
val v smeri proti čolnu, se je oni
drugi že potapljal ter zagrabil
Vinkota od zadaj. Čoln je odstra-
nila sapa nekoliko, a onadva sta
vpila na pomoč; omenjena dva sta
medtem prišla prav blizu, a le za
moment, bilo je že prepozno.

Pristova so našli dne 15. julija
popoldne. Pogreb se je vršil dne
17. julija popoldne, ki je pokazal,
da je ranjki živil globoko spo-
štovanje med nami. Pogreba so se
vdeležili društvo "Slovenski So-
kol" in društvo "Slovenske Soko-
lice", vse članstvo z naraščajem
"Jugoslovanskega Sokola", depu-
tacija "Hrvatskega Sokola" in

"Srbskega Sokola", "Slov. Nar.
Čitalnica", češka sokolska dru-
štva "Sokol Nova Vlast" v kroju,
"Sokol Havliček" v kroju, depu-
tacija "Sokol Cleveland" v kroju,
deputacija "Sokol Čeh" in mnogo
osebni prijateljev. Tudi sloven-
ski trgovci so mu skazali zadnjo
čast, ki so dali društva na razpo-
lago 27 avtomobilov. Češka dru-
štva so mu kupila posebni prostor
na prijaznem gričku Kalvarije
pokopališča. Vinko zapuša ženo
in tri nedoročile otroke, ki globo-
ko žalujejo za svojim dobrim oče-
m. Vsi Slovenci pa smo izgubili
edinega in dosedaj najboljšega so-
kolskega organizatorja. Slava Ti,
brat!

Sokol.

"Deutschland" je nekaj pozabila prinesiti s seboj.

Odkar se vrši v Evropi to straš-
no klanje, katero je — to lahko re-
čemo z mirno vestjo — povzročila
nemška politika, so nemški diplo-
mati in nediplomati vedno povdar-
jali, da svet Nemčije ne razume,
da je krivo sodi, da je vse, kar se
o nji slabega piše, govori in misli
o njej, krivo in ne odgovarja resni-
ci.

Trdili so in trdijo, da je to zato,
ker ni med Nemčijo in Ameriko
ter med drugimi nevtralnimi drža-
vami direktnih poročevalnih zvez,
kajti pri tem je delala ovira An-
glij in njene zaveznice.

Clovek bi mislil, da bodo nemški
diplomati porabili svoje najnovej-
še podjetje, podmorsko plovbo za-
to, da bodo vsaj enkrat poročali v
Združene države in drugim čisto
resnico, da bodo oprali svojo poli-
tiko, da bodo zavrnili vse laži, ki
so se pisale o njih, da bodo poveda-
li za kaj se njim gre — sploh, da
bi se pred nevtralnimi svet postavili
v boljše luč in pritisnili Angležem
in sploh vsim onim, ki so kratili
čast Nemčiji, na čelo pečat laž-
njiva in obrekovalca.

Toda "Deutschland" ni prinesla
s seboj nobene take stvari.

Veliko, veliko ton barvil, zdrav-
il in raznih drugih kemikalij in
tudi nekaj pošte je rinesla s seboj,
kar je sicer velike vrednosti, toda
onaga, česar bi bilo najbolj prič-
akovati ni vseboval submarin.

Iz tega se da sklepati, da se la-
hko še bolj zanesemo na angleške,
pa ni se treba samo na angleške,
temveč tudi na druge, bolj zanes-
ljive "laži" glede Nemčije in nje-
ne politike.

Pri tem pa lahko pričakujemo,
da bo kaj takega, česar bi bilo prič-
akovati, da bi prišlo z "Deutche-
landom", prišlo s prihodnjim sub-
marinom — "Bremenom". — ali
pa z Zeppelinom, katere dva se tu-
di pričakuje, da bosta v kratkem
prišla sem na to stran vode.

Zavezniki so zdaj kos Nemcem, pravijo an- gleški kritiki.

London, Anglija, 20. julija. —
General Haig, poveljnik angleških
čet v Franciji, poroča, da se mora
iz zadnjih zavezniških uspehov na
zahodni fronti, ko so angleške čete
osvojile toliko postojank pri
Dellville gozdu in Longuevalu,
sklepati, da so zdaj zavezniške si-
le popolnoma kos nemški vojaški
moči.

V glavnem stanu so pričakovali
hudo nemško protiofenzivo, toda
uspeh, katerega so imele angleške
čete pri omenjenih dveh krajih, je
dokazal, da so Nemci že preslabot-
ni, oziroma preizčrpani, da bi mo-
gli še kdaj stopiti v kako večjo of-
enzivo.

Nemški protinapadi so bili sicer
močni in so imeli tudi začasen u-
speh, kajti zavzete pozicije so ob-
držali le malo časa.

Iz zadnjih nemških uradnih po-
ročil je razvidno, da jih je nemški
vojni urad izdal takrat, ko imajo
nemške čete uspeh, toda o poznej-
šem porazu nič ne poroča.

Nek najboljši vojaški kritik je
rekel:
"Ako bodo Angleži zavzeli iz-
gubljeno ozemlje, potem bomo ime-
li velik povod, da bodo zadovoljni
s svojim uspehom, kajti to bo nam
pričalo, da je sovražnikova voja-
ška moč oslabiljena in da so bile go-
vorice o nemških rezervah le praz-
ne kalkulacije, ki so imele le na-
men vzeti pogum Franciji".
Nemci vedno poročajo in piše-
jo, da je francosko stalništvo pred
Verdunom in tudi drugod kritič-
no, toda to ima samo namen vpli-
vati na mnenje nevtralecev.

Z ozirom na to je nek vojaški

strokovnjak pisal v "The West-
minister Gazette":

"Bitka v dolini Somme nam pri-
ča v koliki meri se lahko govori o
zavezniški in nemški vojaški mo-
či. Pozicije nemških čet, katere so
zavezniške čete zavzele v teku dveh
tednov, so bile veliko bolj težko
zavzete, kot pa one, ki so jih neme-
ške zavzele pred Verdunom v te-
ku štirih mesecev. Izgube zavezni-
kov v Somme dolini so bile petkrat
manjše kot one, ki so jih morali
Nemci utrpeti v verdunskih bojih.
Lahko rečemo, da so zavezniške
čete dovršile še enkrat tolikšno de-
lo v desetkrat krajšem času".

Zagovarja Hollweiga.

Friedrich Naumann, splošno-
znan nemški pisatelj in člankar
ter član Reichstaga, je napisal v
"Tageblattu" zanimiv članek, v
katerem zagovarja politiki neme-
škega državnega kancelarja Beth-
mann-Hollweiga. Članek je še zla-
sti zategadelj zanimiv, ker je Na-
umann član stranke, ki je najbolj
vneti v agitiranju proti kancelarju.

On piše:

"Nič ne nadleguje, nič ne se ne
zaganja v kapitana, ki stoji na mo-
stiču in s svojim parnikom klju-
buje viharju. Nič ne kriči nad
soferjem, medtem ko vozi svoj av-
tomobil po težavnih strmih in vi-
jugastih potih. Nič ne sprašuje
in kritizira zdravnika, med tem ko
izvršuje nevarno operacijo.

"Vsak ima respekt pred odgo-
vor in nevarnim delom.

"Toda naš kancelar, ki nosi naj-
večjo odgovornost na svojih ra-
mah, mora preliščati toliko kriti-
ziranja, napadanja, ugovaranja
mora se boriti proti nesmiselnim
agitacijam, medtem ko je vojna
prišla na najbolj kritično točko.

"Ljudje, ki nimajo niti naj-
manjšega pojma o njegovih dolž-
nostih, o njegovih poslih in o nje-
govi odgovornosti, so sprožili ide-
je in govorice, da kancelar ne od-
govarja svojem umestu, da on ne
odgovarja času.

"Ti ljudje mislijo, da bi bila
Schmidt ali Mueller čisto druga-
na moža na njegovem mestu.

"Ta agitacija — naj rečem —
skoro zločinskih ljudi navdaja člo-
veka z jezo, kajti ti ljudje se za-
ganjajo v zaupanje vrednega in
zmožnega državnika, ki bolj v tej
uri potrebuje svoj narod, da ga pod-
pira, kot kdaj poprej.

"Toliko časa dokler ima voditelj
načrt in toliko časa dokler ima vo-
ditelj namen načrt izpeljati, se mu
mora slediti. To je vojna. Ogrska
nam nudi dober vzgled; grofu
Tiszi sledi narod. Poglejmo Fran-
cijo, cela dežela sledi Briand-
u, kljub temu, da je mnogo resnih
neprilik. Anglija se trudi na vso
moč, da ne bi bilo treba spreme-
niti vlade.

"Med tem ko ta vojna uči dru-
ge narode discipline, nastaja med
našim narodom nemir, nasprotje
in zabavljanje. — Nekateri ljudje
med nami iščejo povodov, da bi
mogli napraviti v državi kak poli-
tičen preobrat, toda pri tem pa ne
pomislijo kake strašne posledice bi

vsled tega mogle nastati.

"Vprašam: Ali je res potrebno,
da se odstrani kancelarja v tej
najbolj kritični periodi svetovne-
ga boja? Kaj je on storil, kaj za-
nemaril, da zasluži tako postopa-
nje?

"Obdolžilo se ga je, da se je iz
osebnih vzrokov branil napovedati
vojna. Dalje se tudi govori, da ne
bodo njegove zahteve pri sklepa-
nju miru odgovarjale bodoči var-
nosti nemških meja; pravijo, da bo
on gotovo zakrivil, da se je mora-
lo toliko krivi zastoj preletiti.

"Vse te obdolžitve sem čul iz
ust odličnih patriotov, ki mislijo,
da je kancelarjeva politika izdaja-
ska, ki je zakrivil, da je postal
nemški narod taka ogromna žr-
tev.

"Medtem je pa kancelar še ved-
no zaupni svetovalec cesarja, ki ga
pusti, da vodi še naprej resne drž-
javne afere.

"Kancelarja se lahko primerja
Bismarcku, ki je tudi imel številne
nasprotnike, ki je tudi poznal svo-
je dolžnosti in svoje posele bolj kot
si je sam mislil.

"Dr. von Bethmann-Hollweg
ima med nemškim

Iz boljših krogov.

K. Sojanov.

Papa, ni res, tega ji jaz nisem nikdar rekel! Se je togotila lepa Olga. Iz sosedne sobe je prihajal pridružen jok in vmes so se čule nerazumljive besede, ki jih je tu in tam prekinilo ihtenje.

"Ta kmet vedno laže!" se je jezila Olga napram mlajši sestri Eli. "Jaz ji že pokažem..."

Pridrsala je v sobo gospe svetnikov, Olgina in Eličina mati, v lahkih, pisanih cipelih.

"Kaj je zopet?"

"Saj veš: Marija je papano zopet lagala, da sem ji rekla, da ne pojde z nami v gledališče, češ ker tako je tiho izgleda.... Kakor zna — same laži."

"Olga, Olga!" je posvarila svetnikovka ter pogledala svojo hčerko pri tem tako ljubeznjivo, da je bilo to svarilo prej pohvala nego očitjanje.

Svetnikovka se je znala ljubeznivo hliniti, kadar jo je videl svet. Tako svilnato-mehko je govorila z Marijo, okrog usten pa se ji je zibal neki nasmehek, saj poznate tisti smeh, ki le prikriva praznino.... In to je čutila pastorka Marija vsakokrat, kadar se je milostivi zahotel ženo govoriti.

Dr. Mirei, sodni svetnik, je bil neizprosno, kadar je citiral zatožbeno kazensko paragrafo. Takrat so se njegovemu obrazu vrtale jeklene, neusmiljene poteze: krivci pa so vztrpeti vzpričo njegovega ostrega pogleda.

Doma pa je bil sodni svetnik dar je ljubezniva Olgina stisnila bele prste, da se je stvorila lepo oblikana pest, ter kljubovalno uprla svoje velike, demonske oči v strogega jurista. Samo mencej je z nogami in z usti mlacel: a poguma ni imel, da bi pokazal uporni hčeri, da je Marija tudi njegov otrok.

"Strašna je ženska trmoglavost", je bobnal svetnik predse, a potihoma, ker se je bal Olge, katera je že dobro poznala očetovo slabost, da ji namreč v vsakem boju podleže.

Svetnikovka pa je Olga še celo bolj ljubila nego svojo drugo hčer Eličo. "Osemnajst let ima, pa je tako nepokvarjena, tako idealna, da je je človek vesel". Take in enake himne je nosljala o Olgi njena mati drugim gospodjem, kadar so jo obiskavali.

Olga je bila izmed tistih žensk, ki znajo s pretiranim patosom deklamirati vloge gledaliških ljubimk, rade citirajo pesnike, kateri pojo o ljubezni, nje "pekočih bolečinah", ki pokladajo svojim boginjam svoja srca na žrtvenike ter jih časte po suženjski.

"Ljudje, ki niso navdušeni za umetnost, so poljudje. Plemenitost srca ne morejo imeti". Tako je Olga večkrat razlagala bistvo blagostanja srca svoji bolj mirni sestri Eliči.

Njej je prizigal neki pesnik-genijski leposlovnem listu. Plemenita Olga ga je častila z naslovom "božanski moj Franjo".

Kadar je izšla nova številka lista, je hlastno segla po njej. "Kako lepo! Eliča, glej, kaj mi je napisal božanski moj Franjo!"

In čitali sta njegovo neslano pesem, ki se je pričnala:

Hočeš li ljubica krasnih gradov, kamenov dragih ali zlata? Pokličem vse skrate, da jih prinesejo iz dna morskih yoda....

Olga je bila vsa srečna, da se njenem in samoljubju celo v literarnih krogih zaigra kadilo.

Marija Olga ni mogla v miru pustiti. Kaj da bi ji bila Marija huda storila, tega Olga sama ni vedela. Trdila je napram Eliči, da ji je Marija s tistim prosodno-bledim obrazom silno antipatična. Samo da je prilika nanesla, pa je pričela Olga šepetati z besedami.

Marija je bolehalo za isto boleznijo, kakor njena mati. Morila, o sobito mladih ljudi, kateri pravijo ljudje jetika, je vsadila Mariji smrtno želo v prsi, da ji je razdevalo mlado življenje. Dasi že v dvajsetem letu, bila je Marija bolj podobna šibki petnajstletni deklici, nego v taki starosti razviti deklici. Njena narava je bila jako občutljiva. Samo strogega pogleda je bilo treba, pa so se zarosile velike, plahe oči. Izvečine je presamevala; tudi če je prišla v Olgino in Eličino družbo, je malo govorila. Dobra Olga pa je vselej znala tako zasukati pogovor, da je svojo polsestro zbadala. Kadar jo je Marija boječe vprašala, kaj da ji je zopet šalega storila, je vzkli-

pela idealna Olgina duša, in Marija se je morala umakniti v sosednjo sobo, kjer je ihtela.

Imele so nove obleke.

Olga je sukala pred ogledalom, popravljala gube na obleki, vpraševala sedaj Eličo, sedaj mater, kako da ji obleka pristaja.

Mariji je bila obleka prevelika. "Seveda, vsaj so te same kosti; kako pa naj se potem obleka lepo oprime života. Drevi že ne pojdeš z nami v gledališče, ker izgledaš, kakor da hodi živa jetika v tebi po svetu."

Marija je slekla obleko, umaknila se Olginuemu zbadanju ter jokala.

Ravnodaj pa je vstopil energični svetnik, ter poprašal Marijo, čemu da joče. Drugega ni ničesar ukrenil, ker se je bal svoje soproge in hčere.

V komiteju dam, ki je imel na logo, skrbeli za zapuščene bolnike, je bila Olga izvoljena za tajnico. "Mama", je prisopihala domov, "pomisli mama, jaz sem zmogala pri volitvi. Večina se je oddločila za me kot tajnico našega društva."

Gospo mami se je razžalil obraz, poljubili so svojega pridkanega, zlatolasega kebeca, kakor so rekali Olgi, in sami niso vedeli, kako bi jo še bolj posrčkali.

"Danes napravimo izlet, ker je Olga zmogala pri volitvi!"

"Ali gre Marija tudi z nami?" se ozgasi Olga.

"Seveda", je pristavil nekam boječ svetnik.

Peljali so se v bližino vas.

Na poti so srečali moža, ki je vodil za roko malo komaj petletno deklico. Siromak se ga je bil malo nalezl. Izgubljal je ravnotežje in vselej, kadar je zakoloboril v drugo stran eeste, je potegnil otroka s seboj.

"Ata, mene boli!"

"A, nič te ne boli — kaj te boli?"

"Roka, ker mi jo tako stiskate."

"Rad te imam, otroče! pa še kako rad — kaj ne, da te imam rad?" In zopet ga je zaneslo v drugo stran ceste.

Konj je po časi stopal, ker je bilo navkreber in izletniki so čuli ta ljubeznivi pogovor.

"Ha, ha, to je ljubezen!" — je vzkliknila Olga.

"Morebiti pa ima mož res blago srce", je plašno pripomnila Marija.

"Oho, kmet kmeta hvali! Nič čuda! Tvoja mati je bila tudi z kmetov doma", je zadel Olga dalje.

Svetnik jo je hudo pogledal, a je postal hipoma krotek, ko se je ujel njegov pogled z Olginim. Svetnikovka se je pa nasmejljalo — ona, ki je bila hči mestnega zdravnika.

Marijo je Olgino očitjanje zapelo v dušo, in takrat si je zaželela k materi. —

Marija se je loteval suh kašelj. Nekega večera, ko se je odpravljala k pokouju, jo je začelo dušiti v grlu, nato pa se ji je vtila iz ust kri. Odkratkrat je vidoma hiral in nekega dne je tožila, kako je slaba in legla je v posteljo.

Prišel je zdravnik, prijazen mož s črno, semintja z srebrnobelimi nitkami prepreženo brado.

"Le upanje, gospodična; ko pride malce topleje vreme, se vam obrne na bolje. Sedaj je pač jako kritičen čas za bolnike, ko se poslablja zima in je vse ozračje takorekoč nenasršeno z boleznijo."

Trdno je upala.

Bolj, ko so ji ugašale življenske moči, tesne se oprijemala njena duša življenja in sladka nada ji je šepetala laži o lepi pomladi, o ozdravljeni Mariji. Le malce naj ji še opoči, da se umiri in okrepča, pa bo bolje.

Domáci, osobito svetnikovka in Olga sta malokdaj pogledali k bolnici. Eliča se je večših ukradla v Maričino sobo ter ji oživljala nove upe o zdravlju.

Največ se je mudila pri njej stara sluškinja.

"Gospodična, danes se mi zdite boljše; oči imate bolj jasne kakor včeraj, in barva se vam vrača". Tako jo je tolažila sluškinja. Sama zase pa se je jezila, da se gosпода tako malo briga za bolnico, ko vendar vidi, da ne bo dolgo.

Svetnik je bil podnevi v uradu; zvečer, ko je prihajal domov, se u pa ni ljubilo, da bi dalje časa sedel pri bolnici.

Olga je vselej, kadar je začela Maričin votli, globoki kašelj, nevoljno vzdihnila:

"Ta kašelj! Jaz sem se že dočela naveličala poslušati to hropenje. Tako nervozna postajam..."

Kadar je pa kdo obiskal Ma-

co, je bila pa Olga takoj v Maričini sobi. Sedla je navadno na rob postelje, in če je kdo namignil, da je bolezen nevarna, mu je Olga takoj segla v besedo ter začela deklamirati:

"Ne bo umrl naš srček ne; danes ima tako raznorodeča lička". Nagnila se je nad bolnico, ter ji popravljala lase, božala čelo — bilo je samo srce. Marsikdo si je mislil, kako jo ljubi, in kako težko bodo pozabili svetnikov Marijo, kadar umrje.

Sede so mati, Olga in Eliča v sprejemni sobi, ter se pogovarjale o zadnjem koncertu.

"Kri, gospodični Mariji se je zopet vtila kri!" je zaklicala vsa zasopala stara dekla.

"Kri in zopet kri! Pri nas ni miru", je zajekala Olga.

Začulo se je trkanje na duri.

Vstopil je mestni župan; spremljal ga je okrogel gospod v fraku in klaku.

"Dolžnost mi je", prične župan, "da izrečem gospici Olgi imenoma naše občine najiskrejšo zahvalo za njeno požrtvovalnost, s katero je prevzela mesto tajnice v komiteju dam, ki skrbi za zapuščene bolnike".

Županov okrogli spremljavec, ki ni bil nihče drugi, nego njegov svetnik, pa se je je tipal med županovim zahvalnim govorom za svoj telovnik, da bi prikril odsotnost enega gumba, ki ga je ravnodaj izgubil, ko sta z županom vstopala.

Kar se je tikalo reje, niso bili gospod svetnik zanemarjeni. Zlata verižica pri uri ni visela več, kakor navadno, navpično, pač pa je dobivala že bolj vodoravno lego. Vrata so se jim zdela malce prezokla, da bi tako vstopili kakor drugi ljudje. Naredili so se pol strani ter se basali skozi vhod. Takrat so se pa neke nataknili, izgubili gumb in svilen robec.

Pri slovesu so posnemali župan ter se nerodno poklonili ljubeznivi tajnici.

Tajnici Olgi se je samoljubja topilo srce.

Maričine moči pa so bile docela izčrpane.

Izdihnila je, kakor vela cvetka, katere šibko stebelce nima več moči, da bi pilo iz zemlje sokove življenja.

Olga se je kmalu potem poročila. V njene mreže se je vjel neki zdravnik, ki je bil dober mož, a se je po komaj treh mesecih že ločil od nje....

Zaplenjevanje pošte.

Ravnokar je bilo poročano, da so angleške blakadne oblasti odvedle v Kirkwall tri nevtralne parnike — "Frederick VIII.", "Oscar II." in "Bergensfjord" — in z njih pobrale vso pošto, ki so jo vozili iz Združenih držav v Norveško.

Dansko in tudi v Nemčiji, Avstriji, Bolgariji in Turčiji.

To poročilo sicer ni nič nenavadno, taka poročila so skoro na tedenskem redu.

Parnike, ki so last nevtralnih držav Angleži kratkoma vstavijo; to bodisi, da vozijo v ali pa iz New Yorka ter jih napravijo za par sto vreč laže.

Pred enim mesecem in sedemindvajsetimi dnevi — 26. maja, 1916 je — državni tajnik Združenih držav izročil angleškemu in francoskemu poslaniku v Washingtonu noto, v katerih so bile sledeče zahteve:

"Vlada Združenih držav ne more z ozirom na nepostavne metode, katerih se poslužujejo angleške in francoske oblasti, nič več trpeti škode, katero so morali utrpeti in jo še trpijo državljani Združenih držav, vsled oviranja pošte med Združenimi državami in nevtralnimi državami."

"Samo popolni preobrat v sedanjih angleških in francoskih politikih, ki bi dal Združenim državam vse pravice, do katerih so opravljene kot nevtralna sila, bi mogel zadovoljiti vlado Združenih držav."

Tako se je stopilo na prste Angliji dne 26. maja.

Danes imamo pa še en "scrap of paper" — kos ničvrednega papirja — več.

Slabi časi.

Postopač: "Ne vem, kako to pride: slabi časi so in vedno slabše se mi godi, kljubuk pa postaja vedno bolj masten!"

KADAR GRE ZA OBSTOJ NARODA, NINOBENAŽTEV PREVELIKA!

BRAT, POMAGAJ TRPEČEMU BRATU!

Italijani študirajo svoje sorazmerje z Nemčijo.

Iz Rima poročajo, da je pričelo italijansko časopisje na dolgo in široko razpravljati o italijansko-nemškem sorazmerju.

Časopisje namiguje v člankih, da mora Italija napovedati Nemčiji vojno, toda jasno in odločno o tem se vlada prepoveduje pisati.

V vseh italijanskih krogih je nastalo veliko razburjenje, ki je povzročilo veliko govorjenja, ko je nemška vlada naznanila, da ne bo laškim delavcem dala penzij, in ko je belgijski guverner, general von Bissing izjavil, da se bo italijanske podanike v Belgiji smatralo za sovražnike.

Predno je 25. maja 1915 princ von Buelow, nemški poslanik, zapustil Rim, je napravil z italijansko vlado pogodbo, da bosta Italija in Nemčija v slučaju avstrijsko-italijanske ali pa nemško-italijanske vojne varovali v svojih deželah posestva in sploh lastnino podanikov druge države.

Italijanska vlada skraja ni bila pri volji kaj takega skleniti, toda, kot se zdaj vidi, je Nemčija prej prelomila pogodbo kot Italija; najprej jo je prelomila s tem, da je ovirala in vstavljala domov potujoče italijanske podanike.

Medtem ko je pa obstajal oni logovor med italijansko vlado in princem Buelowom, ki je zastopal nemško vlado, so pa Nemci svoj kapital potegovali iz Italije s tem, da so svoja podjetja prodajali.

Kako je nemški kapital kontroliral italijansko ekonomično življenje, je najbolj razvidno iz knjige, ki jo je spisal Giovanni Preziosi. Nemški kapital je bil malone gospodar italijanske trgovine.

Posledice tega so bile, ko je izbruhnila vojna med Avstrijo in Italijo, da je italijanska vlada delala kolikor mogoče na to, da je dobivala veljavno tuji laški kapital.

Postopanje Italije je popolnoma opravičeno, toda posledice tega so nastale v tem, da je nemška vlada pričela kazati sovražno lice.

Nemčija to dela raditega, ker v Italiji nima več veliko kapitala in ji toraj vojna z Italijo iz ekonomičnega stališča ne more bogve koliko škodovati, iz vojaškega pa še veliko manj, kajti Lahi še Avstrijem ne morejo biti kos.

Italijanski nacionalci so popolnoma zadovoljni s postopanjem Nemčije.

Maffeo Hantaleoni, znameniti italijanski ekonomist, je napisal v "Idea Nazionale" članek, v katerem pravi, da je prišel čas za vojno med Italijo in Nemčijo, češ, da se Italija mora otresti neljubega klope — Nemčije, — ki hoče rabiti Italijo za nekaj kamen, na katerega bo, ko bo šla proti Orientu, stopala.

On pravi, da sta Nemčija in Italija sovražnici, in nadaljuje:

"Ali naj mi trpimo nemški kapital v italijanskih parobrodskih podjetjih, industrijah, električnih napravah, bankah, rudnikih in trgovskih hišah? Ali ni naša želja, da ga odpravimo, da postanemo sami svoji gospodari?" — Ako želi vlada voditi za nemška podjetja in nemška posestva v Italiji, smo ji na razpolago dati se znam. —

Zavezniški ekonomični načrti so Italijanom prišli v veliko zadovoljstvo.

Ljudstvo je prepričano, da bo Italija kot zavezanka Anglije in Francije ter Rusije popolnoma lahko kljubovala vsem nemškim vmešavanjem.

Ljudje so mnenja, da se mora Nemčiji, ker tako postopa z italijanskimi podaniki, odgovoriti z napovedjo vojne.

(Edgar Ansel Mowner za Ch'go Daily News in N. Y. Globe).

Nemška mirovna propaganda.

London, Anglija, 23. julija. — Neko Reuterjevo poročilo se glasi, da se je v Nemčiji ustanovila neka poročevalna agencija, pod imenom "Deutsche Nachrichten Verkehrgesellschaft", ki bo imela nalogo nalogo propagirati za novo mirovno gibanje v Nemčiji, kateremu načeljuje princ von Wedel.

Truplo Leona XIII so prenesli v novo grobnico.

Paris, Francija, 23. julija. — Havas agencija poroča iz Rima, da so prenesli truplo predzadnjega papeža Leona XIII v drugo grobnico, v neki kapeli cerkve sv. Petra.

Angleška 'črna lista'.

Menda najbolj netakten in najbolj brezmiseln ter najbolj nepotreben korak angleške vlade je, da je sestavila "črna lista", o kateri smo že zadnje dni poročali.

Angleškim podanikom je prepovedala imeti zveze z gotovimi ameriški trdkami in posamezniki, katerih imena so nemška, ali pa katerih vodstvo je v nemških rokah, oziroma ako so na katerikoli drug način v zvezi z Nemčijo ali z nemškimi osebami, oziroma z nemškim gibanjem.

Mnogo teh oseb, ki jih je Anglija uvrstila v svojo "črna lista", so ameriški državljani.

Ta korak angleške vlade kaže, da je ameriško-angleška trgovina odvisna od dobre volje — Angležev.

Resno se mora tudi misliti na možnost, da bi Anglija to svojo "listo" še povečala.

Nekateri so celo mnenja, da se bodo zdaj nevtralne paroplovne družbe bale prevažati blago iz drugih nevtralnih držav, katerega potem kot svojega prodajajo centralnim državam, da ne bi na način padle v nemilost Anglije.

Dne 9. septembra 1914 je bil v proklamaciji, tikajoči se trgovine z sovražnikom, sledeči odstavek:

— Izraz "sovražnik" pomeni v tej proklamaciji one osebe ali skupino oseb katerekoli narodnosti, ki biva ali dela kupčijo v sovražni deželi, toda pri tem se ne misli oseb ali skupin oseb sovražnih narodnosti, ki niti ne stanujejo, niti ne delajo kupčije v sovražni deželi. Trgovati se ne sme tudi s korporacijami, ki so inkorporirane v sovražni deželi, četudi je njih bivanje in trgovanje v drugi deželi.

To je zdaj čisto drugače. Trgovanje z gotovimi ameriški trdkami in v Ameriki inkorporiranimi inkorporacijami je prepovedano trgovati.

Angleška "črna lista" ni v soglasju niti s postavno, niti nima nikakega poudara ali vzroka.

Raditega je dolžnost vlade Združenih držav, da posveti najnovejšemu angleškemu koraku kar največjo pozornost.

Odnosaji med Zdr. državami in Anglijo so zdaj prijateljski; in v večjem interesu Anglije je, da ti prijateljski odnosaji ostanejo kot pa je v interesu Zdr. držav.

'Italijanska kri zopet vre'.

V Italiji je nastalo veliko razburjenje, ko je prišlo poročilo, da so v Avstriji umorili Battistija.

Iz zanesljivih virov je došlo sem poročilo, da so avstrijske vojaške oblasti usmrtili Cesare Battistija, nekdanjega državnega poslanca za Trent v avstrijskem parlamentu.

Radi tega je nastalo med italijanskim narodom veliko razburjenje in sovraštvo do Avstrije je postalo še huješe.

Battisti je bil rojen v Trentu; njegovi starši so bili Italijani in zadnja leta je bil eden največjih zagovornikov Italije in Italijanov, ki so pod avstrijsko vlado.

Ko je izbruhnila z Italijo vojna, je vstopil v italijansko armado in se je boril proti Avstrijem, dočler ga niso vjeli, postavili pred vojno sodišče, obdolžili veleizdaje, obsodili in usmrtili.

Italijanski narod smatra vse skupaj za veliko nezadovoljnost, češ, da je bil on čisto navaden vojni vjetnik, kajti vsak Italijan, tudi če je rojen v tuji deželi in tam biva, je deležen italijanskega državljanstva.

"Romana Tribuna" pravi: "Italijanska kri zopet vre nad ločini Habsburžanov, ki so jih z nečloveško krutostjo počenili od 1821 do danes. Mi danes prisecemo pri krvi onih, ki so bili v Avstriji ubiti prejšnja stoletja, pi onih, ki so bili ubiti včeraj, in pri onih, ki so bili ubiti danes, da se bomo maščevali."

Imperialistični "Giornale d'Italia" pravi:

"Avstrijski dvoglavi orel je tako že ves oblit z italijansko in slovensko krvjo. Prišel bo čas, ko bo v njej vtolil."

Angleška 'črna lista'.

Menda najbolj netakten in najbolj brezmiseln ter najbolj nepotreben korak angleške vlade je, da je sestavila "črna lista", o kateri smo že zadnje dni poročali.

Angleškim podanikom je prepovedala imeti zveze z gotovimi ameriški trdkami in posamezniki, katerih imena so nemška, ali pa katerih vodstvo je v nemških rokah, oziroma ako so na katerikoli drug način v zvezi z Nemčijo ali z nemškimi osebami, oziroma z nemškim gibanjem.

Mnogo teh oseb, ki jih je Anglija uvrstila v svojo "črna lista", so ameriški državljani.

Ta korak angleške vlade kaže, da je ameriško-angleška trgovina odvisna od dobre volje — Angležev.

Resno se mora tudi misliti na možnost, da bi Anglija to svojo "listo" še povečala.

Nekateri so celo mnenja, da se bodo zdaj nevtralne paroplovne družbe bale prevažati blago iz drugih nevtralnih držav, katerega potem kot svojega prodajajo centralnim državam, da ne bi na način padle v nemilost Anglije.

Dne 9. septembra 1914 je bil v proklamaciji, tikajoči se trgovine z sovražnikom, sledeči odstavek:

— Izraz "sovražnik" pomeni v tej proklamaciji one osebe ali skupino oseb katerekoli narodnosti, ki biva ali dela kupčijo v sovražni deželi, toda pri tem se ne misli oseb ali skupin oseb sovražnih narodnosti, ki niti ne stanujejo, niti ne delajo kupčije v sovražni deželi. Trgovati se ne sme tudi s korporacijami, ki so inkorporirane v sovražni deželi, četudi je njih bivanje in trgovanje v drugi deželi.

To je zdaj čisto drugače. Trgovanje z gotovimi ameriški trdkami in v Ameriki inkorporiranimi inkorporacijami je prepovedano trgovati.

Angleška "črna lista" ni v soglasju niti s postavno, niti nima nikakega poudara ali vzroka.

Raditega je dolžnost vlade Združenih držav, da posveti najnovejšemu angleškemu koraku kar največjo pozornost.

Odnosaji med Zdr. državami in Anglijo so zdaj prijateljski; in v večjem interesu Anglije je, da ti prijateljski odnosaji ostanejo kot pa je v interesu Zdr. držav.

Anglija je Zdr. državam tekom te vojne dala res veliko prilike, da so delale žnjo velikanske kupčije, toda v istem času je ista Anglija delala Zdr. državam tudi veliko zaprek v trgovini z drugimi državami in je ovirala ter zaplenjevala ameriško pošto.

Anglija je s svojo blokado

Slovensko katoliško

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvaniji.

GLAVNI URADNIKI:

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way og Box 57, Brad dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Logans, Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS COSTELLO, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421 — 7th St., Calumet, Mich.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRŽIŠNIK, Route 2, Burley, Idaho.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MEKTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, št. 1, Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, št. 2, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, št. 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarna posiljitve, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo odzivali.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Mara.

Fr. S. Finžgar.

(Nadaljevanje).

Na promenadnem koncertu pa je za njo včasih zavnelo kakor tedaj v gozdu... Mara se je premagovala, a končno se je morala ozreti, čeprav skrivaj, nekako slučajno. In zaletela se je polikana uniforma, ostroge so glasneje zaženketale, sablja je tedaj nalašč trčila ob tla, in Mara je srečal tisti pogled iznad zarjavelega lica in ponosnega, nekoliko orlovgave nosa, pod katerim so se zma goslavno ponašale viteške brke.

In vselej, kadar se je Mara ozrla, ji je nadporočnik dvorljivo salutiral, n vselej so njegove oči še bolj zagorele.

In zopet...

Če je v hladu slonela za gardinami in gledala malomarno na vlico, gotovo je parkrat šetal nadporočnik mimo okna. Glave ni okrenil, a dobro je videla, kako njegove oči iščejo in trkajo na razna okna, kako mu nekaj drgeta v licih, kakor pene na morski obali, katere še uščka nemirno morje.

Dvignila se je že, njena roka je prišla za zalozije — pa se je premagala in omahnila nazaj na stol... Potem je pa vzela zadnji šopek in prišla je pomene s cvetjem...

Mara se je čisto izpremenila. Prej je prepevala cele popoldneve, sedaj je zaigrala kosček sonate, zapela odlomek arije, pa zaloputnila klavir, vzela vezenje — par vbadov pa je odmeknila mizeo in šla h knjigam, izbrala ličnišnega pesnika, začela čitati — a ni se ji dalo...

Obsedela je zamišljena v naslonjaču po cele ure.

Tera ji je bila nadležna. Mučila jo je s tem, da ni odgovarjala na njena vprašanja. Brez pogovora sta sedeli skupaj po cele četrtinke. In kadar sta govorili, je bila Mara huda, če ji je Tera kaj ugovarjala; rekla ji je, da je čemerna sitnica, mlada starka.

Tera je bila prenaivna, da bi mogla razumeti Marino vedenje. A teta, stara in dolgočasna teta, je hitro uganila za kaj gre. Šopki, mhe, nemir, nove bluze, večni nepokoj od ene stvarci do druge — mhe — ljubezen, seveda — nič drugega...

In teta je hodila k mašam, namolila rožnih vencev brez kraja in kónca — vse za njo, za Mara. da bi bila ljubezen prava in pametna, taka namreč, da bo Mara prav kmalu ugledna in spoštovana gospa...

Mara se je vrnila v nedeljo iz cerkve. Soparno je bilo. Kar potoma je odpenjala zalasnico iz stamnika, snemala rokavice in nervozno pozvonila teti, češ, da

ji pošlje takoj po sladoledu. Malomarno je sedla na divan, z eno roko si je podprla glavo, z drugo je gibala pahljačo in si hladila lice.

— Ta strašno soparica! Ne grem iz sobe danes. Saj ni mogoče dihati!

Umolknila je naglo, ker se je ustrašila polglasnega sklepa. Vedela je, da bi vročino že še pretrpela, da pojde prav gotovo na večer v drevored, da so te jezne besede prazna laž, laž nji sam! — ker je nesrečna in nevoljna zato, ker — ni srečala njega.

Polastila se je njene duše otožnost. Bilo ji je kakor razvajenemu otroku, ki sega po mesecu in joka in joka ter zaničuje vsako igračo, ker ni nobene srebrni mesec, po katerem izteza roke.

— Da sem jaz tako nesrečna! Ali mi je tega treba! Druge se izprehajajo, srečujejo svoje drage, mame jih spremljajo — jaz — jaz pa sama in nimam nikogar — nikogar — razen —

Njega?

Ali smem kaj takega misliti? Ali on pošilja šopke... Morda je kdo drugi... Ali vendar-le!... Tako me iskreno gleda in vedno srečuje. Seveda, morda so to slučajni in pa vljudnost...

Mara je segla po šopku, ki je stal pred njo in potopila vanj lice, kakor bi hotela zarotiti nedolžno cvetje, naj ji razodene veliko tajnost —

Tedaj vstopi postrežnica s sladoledom in velikim šopkom. Mara pozabi hladila in seže po cvetju, ki ji je bila največja in najkrasnejša, kar jih je dobila.

Z obema rokama ga je prijala, naslonila se na divan in se zamislila v rože.

Kar zapazi prav sredi nekaj rožno barvenega. To ni vrtnica. Pismo, drobno, silno drobno pisemce iz finega papirja kakor svila...

Prsti so trepetali; skočila je po škarjice, ni jih mogla najti; prevrnila je škatuljo za šivanje, da so se pisani kolesci trkljali po parketu.

— Samo, da bi samo eno besedo čul iz vaših ust — srečen bi bil do smrti.

Vaš srečno-nesrečni nadporočnik N. N. P. S. — Morda pri onem mostičku?

Na mizi se je tajal sladoleđ, — Mara je pa slonela na divanu, v njenih očeh sta gorela dva ognja, krog ustnic se ji je smejala blaženstvo, roka je pa stiskala drobno, rožno barveno pisemce...

In stala je Mara na mostičku ob nadporočniku. Po tleh so se tresli tolariji solnčnih travok, ki so gledali skozi šepetajoče veje. Bolj je bila nemirna Mara kot mala solnceca na tleh. Kri ji je šumela v glavo, v možganih ji je bilo vroče, sople je globoko, sun

koma, govoriti ni mogla. Zdelo se ji je, kakor bi se ji tla zibala pod nogami...

Tako jo je vso prevzela sreča tega prvega snidenja z njim. Ah, kako je bil ljubezniv! Kako ji je tajno in sladko govoril, kako je odkrival svojo ljubezen, kako — prisegel zvestobo...

V gošči je zasumelo: verveca je hitela po borovničevju.

Mara se je zgenila. Kot blisk naglo jo je probudila skrivna moč iz omotice, njene oči so mogočno velevale, in molče sta spešila korake drug ob drugem po pešeni stezi.

Proseče se ji je približal Šandor in segel po njeni roki.

Ni smel.

— Ljudje!

Mara je skoro bolešno vzkliknila, ko je zagledala, da morata srečati zbor šetalcev.

— Pustite me! Glejte, opazili so naju!

Nadporočnik se je malo brigal kdo ga je opazil in kako.

Bil je miren in hladen ter hitro prišel kar sredi dogodka plitvo humoresko z manevrov. Mara se je smejala, šla kolikor mogoče ob strani ter s solnčnikom segala po travi in cvetju. Vkljub temu se ni toliko prestala nikdar. Pogledi so jo rezali kot noži, vsa ona družba šetalcev je obmolknila, in ona je čutila, da se ozirajo, da se pogovarjajo in delajo opazke.

Šandor je hitro videl, kako bridko je Mari zaradi tega. Zdelo se mu je smešno, otročje, in v sreču se je pravzaprav radoval Marine zadrege. Spoznal je, da je to prvi korak v njenem življenju ki bi ga rada prikrila svetu.

Govoril je o pokvarjenih ljudih, zabavljal hinavcem, deklariral o poštenih srečih, ki se temenijo za zlobni svet, in s tem resnično vsaj deloma pomiril Mara, pred katero je z gromom stopilo vprašanje:

— Kaj poreko ljudje?

V kazini pri biljardu. —

— Šandor, nova ljubezen, kaj? Častitam!

— Bah! Kaj vem? Pusti to.

— Vraga! Saj je prišla na rendez-vous!

— Prišla in zaverovana je vame, se mi zdi. — Toda otrok je, polna ozirov, ljudi se boji! Ljudi — bahaha! — In oči ima tako nedolžne: če te pogleda, te ubije z njimi, da padeš prednjo koč — prestreljena čaka z glave.

— Da si vendar enkrat naletel!

Tovariš se je glasno zasmejal in sunil s kejem kroglo.

— Meherle, da mi tega ne bodeš več očitati! Pol mesečne gaže sem že potrošil za šopke...

V sobi je bilo mračno. Z ulice se je čulo drdranje voz in krik voznikov.

Mara je slonela na komodnem stolu in premišljala prejšnji dan. Ni si mogla urediti misli.

Al je bila resnica? Ali so bile sanje? Sanjarila je včasih, kako bi bila srečna, če bi doživela le en trenutek ob ljubečem sreču, kako bi bila utišena in bi zlahka ostala v samotni cele mesece ter bi bila nepretrgoma še vedno iz studene one utehne...

A sedaj je bila razočarana — miru ni bilo... Tisočkrat je bolj bila nesrečna. Njeno hrepenenje je postalo bučnejše. V sreču se je oglasila čudna disharmonija, nastal je boj, katerega doslej ni umevala. Zazlela je nazaj svoje kdanje visoke misli, s solzami je prosila, naj se zapro vrata njene duše, kot so bile zaprte nekoč — naj začuti tesnobo v prsih — da ne bi bilo tega boja in strahu...

A bilo je — prepozno. Pečat na tajnem svetlišču njenega srca je bil ulomljen, sama je bila izdajalka svojega srca...

Nenadoma je vstopila Tera.

— Mara, kaj pa vendar misliš? Iz vzklika je zvenela razburjenost, žalost, strah in ljubezen.

(Konec prihodnjic).

Rojaki naročate se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Zdr. državi.

NAŠI ZASTOPNIKI,

kateri so pooblašteni pobirati naročnino za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle.

Jerry Lind, Ark. in okolica: Michael Citrar.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšič.

Denver, Colo.: Frank Skrabec.

Leadville, Colo.: Jerry Jamnik.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, Frank Janesch in John Germ.

Salida, Colo. in okolica: Louis Castello.

Clinton, Ind.: Lambert Bolakav.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Woodward, In. in okolica: Lukas Podbrzgat.

Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.

Chicago, Ill.: Frank Jurjovec.

Deane, Ill.: Dan. Badovinac.

Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Zalelet in Frank Bambich.

La Salle, Ill.: Mat. Komp.

Nokomis, Ill. in okolica: Math. Galshch.

Oglesby, Ill.: Matt. Hribernik.

Waukegan, Ill. in okolica: Fr. Petkovšek in Math. Ogrin.

So. Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Cherokee, Kans.: Frank Režisnik.

Columbus, Kans.: Joe Knafelc.

Franklin, Kans.: Frank Leskovec.

Frontenac, Kans. in okolica: Frank Kerne in Rok Firm.

Kansas City, Kans.: Peter Schneller.

Mineral, Kans.: John Stale.

Ringo, Kans.: Mike Pencill.

Kittimiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.

Calumet, Mich. in okolica: Pavel Shaltz, M. F. Kobe in Martin Rade.

Manistique, Mich. in okolica: Frank Kotzian.

So. Range, Mich. in okolica: M. U. Likovich.

Chisholm, Minn.: K. Zgunc in Jakob Petrich.

Duluth, Minn.: Joseph Sharanon.

Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouže, Jos. J. Peschel in Louis M. Perušek.

Eveleth, Minn.: Jurij Kotze.

Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.

Kittville, Minn. in okolica: Joe Adamich.

Nashua, Minn.: Geo. Maurin.

New Duluth, Minn.: John Jerina.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Klein, Mont.: Gregor Zobec.

Great Falls, Mont.: Math. Ulrich.

Red Lodge, Mont.: Joseph Jeraj.

Roundup, Mont.: Tomaz Paulin.

Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.

Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.

Cleveland, Ohio: Frank Sakser, J. Marinič, Chas. Karlinger, Jakob Resnik, John Prostor in Frank Meh.

Barberton, O. in okolica: Math Kra-mar.

Bridgport, O.: Frank Hočevar.

Collinwood, O.: Math. Slapnik.

Lorain, O. in okolica: J. Kumše in Louis Balant.

Niles, Ohio: Frank Kogovšek.

Youngstown, O.: Ant. Kikelj.

Oregon City, Oreg.: M. Justin.

Allegheny, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jakše.

Bessemer, Pa.: Louis Hribar.

Braddock, Pa.: Ivan Germ.

Bridgetown, Pa.: Rudolf Pletušek.

Burdine, Pa. in okolica: Job Demšar.

Canonsburg, Pa.: John Koklich.

Cecil, Pa. in okolica: Mike Vočevar.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pakj.

Claridge, Pa.: Anton Jerin.

Broughton, Pa. in okolica: A. Demšar.

Darragh, Pa.: Dragutin Slavč.

Dunlo, Pa. in okolica: Joseph Suhor.

Export, Pa.: Frank Trebetz.

Forest City, Pa.: K. Zalar in Frank Leben in Math. Kamin.

Farrell, Pa.: Anton Valentinčič.

Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.

Irvin, Pa. in okolica: Fr. Demšar.

Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.

Luzerne, Pa. in okolica: Anton O-solnik.

Meadow Lands, Pa.: Georg Schultz.

Moon Run, Pa.: Frank Maček.

Pittsburgh, Pa. in okolica: Z. Jakšbe.

I. Podvasnik, I. Magister in U. R. Jakobich.

South Bethlehem, Pa.: Jernej Koprivšek.

Stellton, Pa.: Anton Hren.

Unity Sta., Pa.: Joseph Škerij.

West Newton, Pa.: Josip Jovan.

Willock, Pa.: Fr. Šeme in J. Peter-nel.

Tooele, Utah: Anton Palčič.

Winterquarters, Utah: L. Blažich.

Black Diamond, Wash.: G. J. Po-renta.

Davis, W. Va. in okolica: J. Brosich.

Thomas, W. Va. in okolica: Frank Kocijan in A. Korenčan.

Kenosha, Wis.: Aleksander Pezdtr.

Milwaukee, Wis.: Josip Tratnik in Aug. Collander.

Sheboygan, Wis.: Heronim Svetlin in Martin Kos in John Stampfel.

West Allis, Wis.: Frank Skok.

Rock Springs, Wyo.: A. Justin, Val. Stalich in Valentin Marcina.

ZA ŽELODEC NI MOGEL DOBITI ZDRAVILA.

H. H. von Schlicku, tovarnarju Bolgarskega Krvnega Čaja, ki je s sto in stotisoči bolnikov v stalni zvezi in dobiva dan zadnem od onih, katerim je Bolgarski Krvni Čaj vnil zdravje, cele gomme zahvalnih pisem, je pisal paš rojak Ivan Docha, 12215 Plover Ave, Lakewood, O. sledeče pismo:

"Zahvaljujem se vam za Bolgarski Krvni Čaj. Tri leta sem trpel na želođu in nisem mogel dobiti zdravila za svojo bolezen. Bolgarski Krvni Čaj me je ozdravil, in zdaj sem zdrav kot vojak."

Eno veliko škatljo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja za 5 mesecev, pošlje za 1 dolar kamorkoli:

Marvel Products Company

9 Marvel Bldg.

Pittsburgh, Pa.

Pripomba: Ako hočete pošiljati zaščitni, pošljite 10c, rač.

Zemlja, kmetje in dom

v priznani prvi poljedelski državi Amerike v državi Missouri.

Imam še nekaj kosov POCENI, in sedaj je moja zadnja ponudba, da morete dobiti te zdolej navedene kose zemlje za posebno nizko ceno.

Rojak, vabim te, da prideš zdaj pogledat, in ako si videl že kdaj na svetu lepše trtje, ki je bolj zdravo in polno, potem je tvoj, kateri kos si sam izbereš od spodaj navedenih, in sicer BREZ VSAKEGA CENTA PLAČE.

Našel boš tukaj polje, ki ga ni nikjer na svetu lepšega; vrtove, zelenjavo in rože, da se postavimo v vrsto katerikoli države v Ameriki. Našel boš vsakovrstno sadje, ki je sploh, kot znano, preobloženo s sadjem.

Našel boš v bujni rasti vse vrste trave in detelje ter tudi vsakovrstno sočivje, kar si ga sploh kdaj jedel. Videl boš, da je krompir zrel koncem maja ali pa koncem oktobra, kadar ga pač hočeš saditi. Fižol je saj dvakrat v letu, ako se pa hočeš pečati z vrtnarstvom, potem lahko tu pridelas 2,500 galonov jagod na akro ali 6,000 galonov kosmulje (goosberry).

Našel boš tudi polne pajne najfinejšega medu in dekelo polno kokoši in jajc. Videl boš, da imajo Slovenci, mali kmetje, od 10 do 20 glav goveje živine.

ČE TE TO ZANIMA IN NE DOBIŠ TEGA V DEŽELI - POTEM JE KATERIKOLI ZDOLEJ OGLAŠENI KOS - TVOJ ZASTONJ.

Našel boš deželo prepreženo z železnicami ter žole, eno do dve milj narazen. Ako te zanima cerkev, našel jo boš katoliško prav v bližini. Našel boš vse, potem se nameni pečati s katerikoli vrsto kmetijstvom. Trgi so tukaj tako dobri kot kjerkoli drugje.

Videl boš, da ni zemlje v Ameriki, kjer se toliko različnih rastlin z uspehom prideluje, kakor v tukajšnjih krajih.

Pronašel boš, da vedo oni ljudje

Domači obrti na Kranjskem.

Spisal Janko Jovan.

II. LESNI OBRT.

3.

Obdelali smo "suho robo" na Dolenjskem. A z lesnim obrtom se nisimo pri kraju; preostaja nam še en oddelek, kateri istotako kot prva dva zasluži, da ga obravnava podrobneje. Bolj nego je splošno znano, je razširjeno pri nas sodarstvo. Tu ne mislimo onih sodarjev, ki jih nahajamo skoro v vseh večjih vaseh kot prave samostojne obrtnike, ampak mislimo ljudi, katerim je sodarstvo v pravem pomenu besede domači obrt. Teh je mnogo v Črni vrhu nad Idrijo, na Čušnici in v sosednjih vaseh v selški dolini, in slednji lahko pristejemo k njim tudi oboročarje na Ucu pri Cirknici.

Ker je del pred celoto, obratujemo najmožje z oboročarstvom, predno se dotaknemo sodarstva samega. O kolikoli leta 1860., sploh predno je stekla južna železnica, je bilo oboročarstvo omejeno na vas Rakek v cirniški županiji. Bilo je v najlepšem cvetu, in ni bilo skoro hiše, kjer bi ne izdelovali obročev, ali, kakor jih nazivljajo ljudstvo, "koreteljev". Pod Srečnikom in v Leskovi dolini (pri Ložu) so na pomlad in jeseni nasekali palice, jih naložili na voze in zvozili po gredih, razdrapanih kolovozih domov. V dolgih zimskih večerih so pa izdelovali ob svitu ali bolje ob mraku na česniku brleče trske, v zakajeni sobi obroč, katere so potem na vozech spravili v Senožče, Divačo in Trst, kjer so imeli svoje odjemalce.

Novo življenje je prišlo v Rakek z železnico. Delavci so dobili službo pri železnici, kmetje nov zaslužek z vožnjo, oboročarstvo pa so bolj in bolj popuščali. A dasi se v Rakeku ne pečajo več s tem obrtom, vendar izginil iz okolice ni, ampak se je le preselil drugam, kjer so se ga domačini pripeljali drage volje. Udomačil se je v vaseh Ucu, Ivanjsko in Slivce, kjer je še danes za prebivalce teh vasi izdaten gromen pripomoček.

Najpripravnější les za obroč je leskovina; leskove ravne in gladke palice se dajo najlepše kladi. A vsaka se ni dobra za obroč; mora biti še dolga do 3½ m, da se trda izplača. Umevno je, da takih preklj ni vedno lahko dosti dobiti. Večinoma jih dobivajo iz gozdov planinske grasičine, ki ima v okolici velika, nepregledna posestva. Kdor hoče v njih sekati, si mora najeti vsako leto določeno parcelo. Če omenimo, da se lesčevja vedno manj naseka, moramo pač priznati, da je do 30 do 50 K najemnine za eno parcelo na leto precej. Kupujejo pa izdelovalci obročev palice tudi od posameznih kmetov, kateri jih popre v svojih gozdih nasekajo, oklestijo in na plano zvožijo. En voz nasekanih palic stane približno 4 K, a misliti si tu ne smemo celega "parizarja" ampak naveden voz. Svoj čas so, kot smo že zgoraj omenili, oboročarji dobivali les tudi iz snežniških gozdov, dokler je grajskiško oskrbnistvo to dopuščalo. Bilo je pa tudi treba velikanskega truda, predno so zvozili les od onih domov, kajti grad Snežnik je oddaljen od Uca celih osem ur, a sekali so les še v bolj oddaljenih gozdih, do Trnja, kakih dvajset ur hoda daleč. Na vse mogoče načine so si izkušali ljudje pomagati. Hodili so po lesu na Hrvaško, kar se pa seveda kljub nizki ceni lesa pri toliki daljavi ni izplačalo. Toliko o sirovinah!

Leskovo palico razpolje oboročar s sekirico na dva dela, katerih vsak ima dati eno "koretelje", potem ko ga z za to pripravljenim rezilnikom oklesti in ogledi. "Koretelje" zavije na nalašč za to narejenem stolu v kolobar. Ta stol je podoben nizki mizici s precejšnjo okroglo odprtino v sredi, v katero zleze delavec, ko prične z delom. Okoli odprtine so pritrjeni leseni klini v krogu, in sicer v dveh vrstah, ki sta toliko oddaljeni druga od druge, kolikor ima biti debel z obroči napolnjen kolobar. Pričenši pri prvi vrsti, nastavi oboročar tik na klin prve vrste obroč, potem drugega, tretjega itd., priloži ravno tako ostale poleg te in nadaljuje toliko časa, dokler ne pride do druge vrste klinov. Vmes seveda vse dobro oblije z vrhovjem, da obroči ne padejo narazen, ko je delo dokončan. "Koreteljski" so različne velikosti. Na manjšega spravi v kolobar 40 obročev v dolžini 2 m, toli-

ko jih gre tudi na drugega, nekoliko večjega, le da so ti dolgi 3 do 3½ m, in na tretjega (imenujejo ga "od petindvajset") naloži do 80 obročev. Tak kolobar, obsegajoč 40 do 80 koreteljev, imenuje ljudstvo "balico" in teh naredi priden delavec, vstevši vse delo, do deset na dan.

Rabijo se unški obroči v različne svrhe. Sicer služijo v prvi vrsti za nabijanje sodov, vendar se jih porabi še več pri zapiranju raznih zabojev, v katerih pošiljajo trgovci po svetu suhno, južno sadje i. dr. Prejšnja leta so pošiljali Uenci skoraj vse svoje izdelke v Trst. Sedaj jih razpošiljajo tudi v druga večja mesta, kot na Reko, v Gradec, na Dunaj itd.

Zaslužek ni preslab, ako ravno so tudi oboročarji odvisni od prekupev in ne pošiljajo svojih izdelkov neposredno prvim odjemalcem, in čeprav poleg tega še sami med seboj konkurirajo, ker se boje, da bi svojega blaga ne mogli spraviti v pravem času v denar. Senčna stran naših oboročarjev je tudi ta, da jemljó denar za nakup sirovine na posodo.

Na debelo na Kranjskem razen na Ucu ne izdelujejo obročev. Da jih pa tam, kjer je sodarstvo razširjeno, naredo toliko, kolikor jih ravno rabijo za sode, škafe itd., je samoposebi umevno.

Gori nad Idrijo leži na vzvišenem kraju kroginkrog z griči in hribi obdana prijazna vas Črni vrh. Tu je prava domovina notranjskih "pintarjev". Pretežna večina Črnovečev, zlasti onih iz podružničnih vasi, se peča pozimi in tudi poleti ob deževnih dneh z izdelovanjem škafov, kadi in drugih k sodarskemu obrtu spadajočih izdelkov. Razen v Črni vrhu je sodarstvo tudi še doma na Vojškem, v Hotečskem in Godoviču, kjer je posebno na Novem svetu (kakor imenujejo raztresene hiše med obema imenovanimi vasema) častno zastopano.

Les dobivajo "pintarji" v svojih šumah, veliko ga pa nasekajo tudi v eraričnih gozdih. Zgodaj pred zimo spravijo smreke in jelke domov, kjer jih razžagajo in razkrojijo (razkoljejo) v določene deske, ki jih nato v skladovnice naložene nekaj mesecev na prostem, da se presuše, predno jih prične obdelavati.

Glavni izdelki sodarskega obrta so razne posode, kakršne rabijo vinogradniki ob času vinske trgatve. V prvi vrsti omenimo brentače, brente in lipovnike. Brentač je škafo podobna, kakih 70 cm visoka posoda z ovalnim, na eni strani stisnjenim dnom. Na stisnjeni strani ima eno dolgo daljšo od drugih. V to daljšo dugo je zavrtana luknja, uho, kamor vtakne nosilec kljukasto palico, da nese brentač na hrstu. V brentače mečejo odtrgano grozdje, ga stlačijo in odnašajo iz vinograda, kjer imajo na tleh ali na vozu pripravljene druge, večje posode, brente. Manjšim brentačem, v katere na birajo grozdje ženske in otroci, pravijo "kalovniki" ali "kalala". Brenta je podobna brentaču, le da je veliko večja, namreč okrog 1½ m visoka in precej široka ter drži do pet polnih brentačev grozdja. Z grozdem napolnjena tehta 125 do 150 kg in je treba jo prav močnih dveh delavcev, da jo spravita z mesta, kjer je stala, v hram; ondaj jo izpraznijo v še veliko večjo posodo, "bdenj" ali "plavnik", kakor imenujejo Vipaveci nekoliko manjši "bdenj". V "bdenj" gre 20 do 30 brent grozdja. To je res velika posoda, visoka od 1½ do 2 m in v premeru ni manj kot 2 do 3 m obsežna. Črnoveci pravijo tem posodam "lipovnik", ker jih namreč izdelujejo iz lipovega lesa. Pri "lipovniku" so določene žagane, dočim so one za brente in brentače klane, ali, če govorimo po črnoveški, krojone. V bdenjih ostane grozdje kajpada le toliko časa, da se zmasti, potem spravijo vinogradniki most v sode. Pri prelivanju mosta izbdenjev v sode se poslužujejo "nafa", ki ni nič drugega kot naša golida. S temi lesenimi korei seveda ne morejo mosta prav do dna izprazniti, ampak polove še ono, kar ostane na dnu, s "ščeljo", to je vevnici podobno zaje-malnico. Vse te posode dobivajo Vipaveci in Istrijanci od kranjskih, notranjskih "pintarjev".

Umevno je, da so te velike posode nepripravne, naravnost nerodne za prenašanje, oziroma prevažanje iz kraja, kjer so bile narejene, v kraj, kjer imajo jeseni dobiti svojo novo domovinsko pravico. Pa Notranjec si ve pomagati. Brent in brentačev vtakne, ker so zgoraj veliko širji kot spodaj, več skupaj v skucep, kateremu pravi "urna" ali "urna". "Urna" ob-

sega štiri večje ali šest manjših posod. Težja pa je stvar z bdenji. Teh skoro ni mogoče zloženih spraviti s hribov v ravnino; zato ne kaže drugače, kot doge lepo zaznamovati, jih skupaj zložiti in tako poslati naprej, da jih v kraju, kamor so namenjene, zopet skupaj zložijo.

Črnoveci pa ne izdelujejo posod samo vinogradnikom, ampak tudi kmetovalcem. Vsako leto naredo veliko čebrov, kadi, dež za shranjevanje masla in druge za bele, škafov, bečkov, to je malih sodčkov ali "barigeljev". Poleg teh posod izdelujejo različna gospodarska orodja, kakor kosja, neške, senene vile ali roglače, caje, na, celo precej lesenih žlic in druge šare, kakor v ribniški dolini.

Večina teh izdelkov roma iskati kupca potom prekupev na sejne v Vipavo, v Gorico in Trst. Na sejne vozijo Črnoveci tudi sami svoje izdelke, a to le posamezni.

Vsekako zavzema notranjska "pintarija" častno mesto med kranjskimi domačimi obrti, le škoda, da majhni zaslužek ne odgovarja velikemu trudu marljivih Krašovcev. Pomanjkanje je na Notranjskem veliko, in ravno domači obrt bi moral od pomoči revščini, ako bi ljudje znali spraviti po pošteni ceni svoje blago v promet, a tega ne znajo. Izdelki so spomlad, ko je največja sila za denar, gotovi, odjemalci, zlasti vinogradniki, pa jih rabijo večino ma šele jeseni, ko grozdje dozori.

Kaj čuda, da je vsak prekupec dobrodošel in da mu ljudje tudi radi ceno prodajo svoje blago, samo da vidi nekaj belčev! Prekupec pa čaka jeseni, ko dobi blago vse drugačno ceno. V takih razmerah zasluži najprirednejši delavec čez zimo komaj 60 do 80 K. Vendar mu tudi to precej zaleže, ker dobi denar ravno takrat, ko je v največji stiski. — Kako bi bila pač tu na mestu skladiščna zadruga, ki bi ljudem ne le lahko plačevala spomladi, ko potrebujejo, ampak jim pokazala tudi postene cene ter tako ne malo povzdignila veselje do dela! Želje po zdravi organizaciji v tem oziru imajo solidno podlago. Koristi vzajemnega proizvajanja poznajo zato tako malo, ker je gospodarstvo združevanje pri nas še v polvoji. Hvala Bogu, da imamo pri domačem obrtu vendar že vsaj en kraj, kjer so ljudje, spoznavši dobroto združništva, ustanovili skupno skladišče. V selški dolini v vaseh Rudno, Dražgoše, Čušnici, Kalše, Studeno, Lajše in Železniki, kjer dobivajo prebivalci iz velikanskih gozdov Jelovine in bližnjih hribov lep smrekov les za določeno, se pridno pečajo s sodarstvom. Že njihovi predniki so izdelovali pred več kot sto leti smrekove "lajte" za žito, ki se je vozilo po Savi s Hrvaškega, in velike sode (barigle) za vino. Največ sodov se naredi na Rudnem, kjer so domalega vsi kajzarji sodarji. Za Rudnim pridejo Dražgoše in Kalše, dočim se v drugih vaseh le posamezni pečajo s tem obrtom. Čušnjica pa je postala središče obrta s svojo sodarsko zadrugo. Sodov izdelujejo tam gori več vrst; največ se naredi pač o-nih za kisló zelje, namreč okrog 25.000. Ker je kranjsko kisló zelje zaslovelo tudi po drugih deželah, in ker se zelje, ki prihaja v gorenjskih sodeh tudi iz drugih dežel, v promet, prodaja kot pristno kranjsko zelje, zato dobiva čušnjiška sodarska zadruga naročila za te sode tudi od drugih, n. pr. z Moravskega, Ogrskega, Hrvaškega, Stajerskega itd. Največ sodov pa rabi ljubljanska okolica, kjer se zlasti v posavskih krajih pridelava silno veliko zelje.

Nadalje izdelujejo Gorenjci sode za žeblje različne velikosti za vsebino po 200, 150, 100, 75, 50, 25 in 12½ kg teže; potem lične sode za pošiljatev rib, 5 do 35 kg vsebine, pri katerih je treba prav natanko paziti, da so iste velikosti; sode za med z vsebino 25 do 50 kg; za žganje in vino po 300 l in manj, kakor tudi sode drugih vrst za pošiljatev sadja, cementa, kolomaza itd. Poleg sodov se razpeča še vsako leto več tisoč škofov, mnogo kadi, čebrov in podobnih posod. Sodi za zelje, ribe in tekočine morajo biti iz klanega smrekovega lesa, le spodnja in zgornja daga ter "čepinecova" je iz hrastovine. Za sode za žeblje, cement in kolomaz pa uporabljajo odpadke hlobov na žagah, takozvane "krajceve". Obroče za sode izdelujejo kajpada domači sodarji sami. Za to delo, ki je silno zamudno in mučno, je izumil neki domačin, preprost sodar, poseben stroj ter tako na veliko zadovoljnost svojih rojakov izdelovanje obročev zelo pospešil in olajšal.

Kakor smo že zgoraj omenili, se izdela v imenovanih gorenjskih vaseh vsako leto do 25.000 sodov za zelje. Cena teh sodov je različna, odvisna od velikosti, in sicer stane sod za vsebino 200 kg zelja 4 K, 150 kg 3 K, 100 kg 2.3 K, 75 kg 2 K, 50 kg 1.6 K, 25 kg 1 K, 12½ kg 75 v. Sodčkov za ribe naredo tudi okrog 5000, katerih veliko odpošljejo v Trst in druga obmorska mesta, odkoder romajo ribe v razne daljne kraje. Sodov za žeblje se je razpečalo veliko v domovini, dokler je cvetel železni obrt v Železnikih in drugod. Ko so na izginili plavži in izgubili železniški kovači delo, tudi sodarji niso imeli kam prodajati svojih tozadevnih izdelkov. Vendar pa se je zadnja leta obrnilo zopet na bolje in danes naročajo mnogo takih sodčkov kropski žebjarji in Kranjska industrijska družba.

S sodarstvom se pečajo prebivalci omenjenih vasi v selški dolini celo leto, izvemši mesec maj, ko spravljajo domov les, in pa mesec junij in julij, ko je na polju veliko opraviti; kajti naš Gorenjec je priden in ne mara radi postojanskega zaslužka zaenkrat glavne svoje stanovske gale.

Dokler so bili selški sodarji navezani edino-le na mešetarje, je bil njihov zaslužek veliko manjši in še so bili vrhutev v vseh o-zirih odvisni od njih. Danes je drugače, ko imajo zadrugo. Delavec zasluži lahko 3 K na dan, kar je precej, ako pomislimo, kako težko se služi denar dandanes, zlasti še v oddaljenih krajih, kakor so ravno vasi, kjer je sodarstvo razširjeno. Hvala zavednosti naših Gorenjcev! Trda jim je šla, kar mora priznati vsakdo, komur so zna-ne vsaj malo razmere iz časov, ko so izginila železna podjetja v Železnikih. Pomoči je bilo treba, a pomoč je bilo najti edino-le v vzajemnosti. Ako so trpeli sodarji pod pritiskom prekupev že prej, ko so imeli odjemalcev doma veliko, koliko bolj se jim je bilo bati šele poslej, ko so postali navezani na svet izven domače doline. A v pravem času je prišla med nje ideja organizacije in našla tudi rodovitno polje, dovezetne ljudi. Že v letu 1790. obstoječe sodarstvo bi zrló propadu na dno, ako ne bi bili začeli nastopati z združenimi močmi. Leta 1893. se je ustanovila sodarska zadruga za selško dolino s sedežem na Čušnici, ki je seznanila svet z gorenjskim sodarstvom in v kratkem času združila povzdignila obrt. Za druga šteje precej udov, katerim preskrbuje in posreduje delo. Dasi še niso vsi domači obrtniki pristopili k zadrugi in sprejemajo tudi udje sami naročila, vendar že sedaj razpeča sama z trga svojim udom izdelkov v vrednosti za 35.000 K na leto, kar je pač veliko, če pomislimo, da zadruga komaj par let obstoji. Tu se vidi, koliko premore vzajemno delo. Kakor v drugih dosedaj opisanih krajih, so bili tudi selški sodarji prej v zadregi, kam in kako prodati svoje blago, a zadruga jim je to skrb odvzela. Preskrbi jim odjemalca po pošteni ceni, a njih samih radi tega ne stavi pod noben jarem odvisnosti, ker njen namen je le gospodarski napredek. Ta namen pa, kakor smo videli, vrlo dobro dosega. A kar se je posrečilo na Čušnici, bi ne bilo li druzgokjer so danes obrtniki razvedeli le sami nase in na mešetarje, ravno tako mogoče izvesti? Prav gotovo, treba je le poguma in — mož!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!

Rešimo slovenski narod lakote!</

